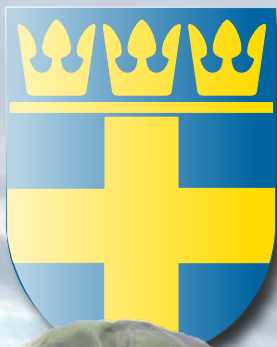

Nr 4, 2024

FÖRSVAR UTBILDAREN

Infobefäl

– En viktig roll för att stärka försvarsviljan

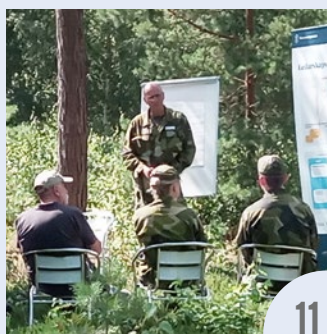
SID 16

INNEHÅLL nr 4 2024

OMSLAGSBILD:
Efter tio minuters medie-
träning av infobefälet Viktoria
Hagerman är soldaten som
deltar i minövningen i
Höganäs hamn redo att svara
på frågor från SVT:s reporter.
Foto: Viktoria Hagerman

- 3. LEDAREN
- 4. Räddningstjänsten får frivilliga resurser
- 6. Samarbete med systerorganisation i Finland
- 8. Militärtolkar vässar kunskaperna på sommarkursen
- 10. NYTT FRÅN KANSLIET
- 11. INFORMATION FRÅN FÖRSVAR'SUTBILDARNA Imponerande!
- 12. TOTALFÖRSVAR'SINFORMATION Ett försvarsbeslut växer fram
- UNGDOM
- 14. Kompisskap i Sörmlands ungdomsverksamhet
- 15. Praktiska frågor när ungdomsledarna träffas digitalt
- 16. VÅRA AVTALSBEFATTNINGAR Infobefäl
- BRA ATT VETA
- 20. Så förebygger du brand – och skyddar dig om det ändå börjar brinna
- 22. NOTISER FRÅN FÖRBUNDEN
- KRÖNIKAN
- 26. Arbetet i styrelsen är verksamhetens lyftkran
- SÅ FUNGERAR DET
- 27. Boende på kurser – så funkar det
- 28. NOTISER OM TOTALFÖRSVARET

FÖRSVAR'S UTBILDAREN

Tidningen är utgiven av
Svenska Försvarsutbildningsförbundet

ANSVARIG UTGIVARE: Generalsekreterare, Bo Stennabb
CHEFREDAKTÖR: Kristoffer Bäckström, Kristoffer.Backstrom@forsvarsutbildarna.se
REDAKTÖR: Anna Widerberg. REDAKTIONSSSEKRETERARE: Anna Karlsson
GRAFISK DESIGN OCH TRYCK: www.ClearDesign.se

MANUSSTOPP: Manusstopp för nr 5 2024 är den 18 oktober 2024
UPPLAGA: Upplaga ca 25 000 ex/utgivning, 5 nr under 2024

TIDEN STÅR INTE STILLA

Foto: Anna Karlsson

I MIN SENASTE LEDARE reflekterade jag över tiden som begrepp och den tid som många av er lägger ned på att delta i vår verksamhet och därmed på olika sätt bidrar till att stödja totalförsvaret. Bidrag genom ökad personlig kunskap, genom att se till att vi har väl fungerande styrelser, eller genom att aktivt delta i utbildningen av andra.

I den här ledaren väljer jag att konstatera det uppenbara: Tiden står inte stilla.

Trots att det under en avkopplande semesterdag i hängmattan kan kännas som att den gör just det, så vet vi ju alla att så inte är fallet. Sedan det senaste numret av Försvarsutbildaren nådde er har det hänt en hel del. Både i vår omvärld och i vår egen organisation.

FORTSATT OSÄKER SAMTID

Presidentvalskampanjen i USA, som då såg ut som en nästan avgjord historia har tagit en ny vändning med Kamala Harris som ny kandidat för demokraterna. Kriget i Ukraina har till del fått en ny skepnad där Ukraina genomfört begränsade offensiva operationer in i Ryssland. Frankrike och Storbritannien genomförde, något överraskande, val med i det första fallet något oväntat resultat, medan mer förväntat i det senare. Ingen vet i nuläget exakt hur dessa saker kommer att påverka framtiden, även om spekulationerna är många. Få hade dessutom kunnat förutse dessa händelser så sent som vid förra numrets utgivning. Slutsatsen för mig blir att vi fortsatt lever i en föränderlig och osäker samtid.

EN AKTIV SOMMAR

Detta är ju också anledningen till att tiden inte har stått stilla i vår egen organisation under sommaren. Vi behöver ta höjd för en osäker framtid och se till att vi fortsatt levererar det stöd totalförsvaret efterfrågar av oss och även fast vi kanske gått ned lite i tempo för välförtjänt återhämtning, så har vi hunnit med en hel del. Under de tre månader som gått sedan senaste numret av tidningen har vi genomfört ytterligare 66 kurser och 12 föreläsningar. Vi har uppdaterat vår föreläsning

i hemberedskap (För din säkerhet!) och vår föreläsning i totalförsvarsinformation (Tillsammans försvarar vi Sverige). Detta i syfte att hålla dem aktuella. Vi har dessutom minskat båda föreläsningarna från tre till två timmar, vilket efterfrågats av de som deltagit tidigare. Vi har genomfört den årliga funktionärsveckan som syftar till att göra våra styrelsemedlemmar och andra funktionärer bättre rustade för sina uppdrag. Mer om veckan kan ni läsa längre fram i detta nummer. Vi har dessutom genomfört visst internationellt samarbete med våra allierade, där en grupp ungdomar fått besöka ett sommarläger i Litauen och överstyrelsen har besökt vår systerorganisation MPK i Finland för att uppdateras om vårt pågående samarbete. Även det kan ni läsa mer om i detta nummer.

VI NYTTJAR TIDEN

För oss Försvarsutbildare står tiden därmed absolut inte stilla. Vi följer den och nyttjar den på bästa möjliga sätt. Apropå att följa sin tid så kommer regeringens förslag till nytt försvarsbeslut under hösten. Att döma av Försvarsberedningens underlag till det kommande beslutet, så kommer frivilligheten definitivt vara efterfrågad även under de kommande åren. Mycket av det beredningen skrev om i sin rapport sammanfaller dessutom med områden där Försvarsutbildarna redan idag är verksamma och eftertraktade. Lika lite som vi kan stanna tiden behöver vi därmed jaga nya uppdrag. Den tid vi har ska vi i stället ägna åt att leverera inom de områden vi redan är duktiga på, för där vet vi att behoven kommer att öka.

BO STENNABB, generalsekreterare

Svenska Försvarsutbildningsförbundet

ADRESS: Karlavägen 65, Stockholm

POSTADRESS: Box 5034, 102 41 Stockholm

TELEFON: 08-587 742 00

E-POST: forsvarsutbildaren@forsvarsutbildarna.se

HEMSIDA: www.forsvarsutbildarna.se

ADRESSÄNDRINGAR:

Har du flyttat eller ska du byta adress? Se till att du får ditt nummer av Försvarsutbildarna utan avbrott! Gå in på www.forsvarsutbildarna.se – leta upp "Mina sidor" och gör dina ändringar direkt på hemsidan.

Alternativt, mejla via:
adressandring@forsvarsutbildarna.se

Även i ganska lätt terräng blir det genast mycket besvärligare att få fram vattenpumparna till rätt ställe. Särskilt när man måste montera av hjulen och bära hela vikten med mankraft. Foto: Jörgen Sjöholm

RÄDDNINGSTJÄNSTEN FÅR FRIVILLIGA RESURSER

I maj hölls den första kursen i skogsbrandsbekämpning för frivilligpersonal som rekryterats till länsstyrelserna i Skåne, Stockholm, Dalarna och Norrbotten på den nya kursplatsen i Revinge. Här berättar tre av deltagarna om sin väg in i uppdraget och om synen på framtiden.

RÄDDNING- OCH RÖJNINGSSTYRKOR, eller bara Räddningsstyrka som det kallas i Skåne, ska utgöra förstärkningsresurs vid särskilt personalkrävande insatser då de ordinarie resurserna inte räcker till. Patrik Häll, elev på kursen, utvecklar:

– Detta omfattar inte bara att släcka bränder, utan också exempelvis oljesanering, översvämningar och liknande.

– Vad än räddningstjänsten behöver oss till, fyller kursdeltagaren Carina Jönsson i.

Kursen i skogsbrandsbekämpning är således bara en av de utbildningar som är aktuella för gruppen. Sjukvårdstjänst, CBRN ("farliga ämnen") och allmänna kurser i civil beredskap är andra.

Patrik spekulerar vidare:

– Min uppfattning är att den ordinarie räddningstjänsten tar hand om det akuta läget. Om det sedan blir

en långvarig insats kan vi komma in och avlasta vid eftersläckning och liknande uppgifter. Den ordinarie räddningstjänsten måste ju i så stor utsträckning som möjligt frigöras för att hantera sina vardagliga larm.

DRA SITT STRÅ TILL STACKEN

– Jag har ett förflutet inom räddningstjänsten och är även frivillig i Sjöräddningen. Jag bidrar hellre till samhällsnyttan än spelar fotboll på fritiden, säger Jens Davidsson, också han elev på kursen.

Även Carina är sedan tidigare engagerad i frivilligverksamhet, bland annat som ideell brandman på Malmö Raceway:

– Jag har också varit engagerad i Frivilliga Resursgruppen (FRG) ganska länge, men kände att det började stå lite stilla där.

Patrik fortsätter:

– Barnen är vuxna och jag har både tid och ork att göra mer för samhället än att bara gå till mitt arbete. Det är snarare en fördel att de får lära sig att pappa inte är hemma och lagar mat varje dag.

VARFÖR BRANDBEKÄMPNING?

Flertalet kursdeltagare fick idén att engagera sig frivilligt i en Räddning- och röjningsstyrka genom ett facebook-inlägg från MSB, men ursprunget till intresset är mer individuellt. Carina berättar om sitt första möte med elden:

– Jag var nio år och tyckte att det skulle vara fint med ett tomtbloss i julgranen. Det tog fyr i granen, jag hämtade ett litermått med vatten i köket och lyckades släcka innan det spred sig till soffan och heltäckningsmattan. Detta minne sitter fortfarande djupt i mig.

Patrik fick sin tankeställare i vuxen ålder:

– Under skogsbränderna i Ljusdal för några år sedan bodde vi i en sommarstuga i närheten, och skrattade först lite åt helikoptrarna som irrade runt i luften. Fyra dagar senare brann skogen som tillhörde stugan ner och vi satte skrattet i halsen. Då föddes tanken att engagera sig för att hjälpa till när sådana händelser inträffar.

UNDER UTVECKLING

Uppbyggnaden av RR-styrkor verkar ännu så länge vara i sin linda, åtminstone i vissa regioner. Carina berättar om sina erfarenheter:

– Vi var på ett möte med länsstyrelsen för ett tag sedan, det gav tyvärr fler frågor än svar. Man menade att organisationen kan börja komma på plats i början av nästa år. Inställningen till Frivilliga Räddningsstyrkan verkar också variera stort mellan olika räddningstjänster.

Jens fyller i:

– Många saker är oklara tycker jag, men det innebär ju samtidigt att man får förmånen att vara involverad i att bygga upp och utveckla verksamheten från början.

Klart verkar vara att Räddningsstyrkan i Skåne kommer att

delas upp i mindre styrkor som sorterar under de olika lokala räddningstjänsterna. Jens med sin tidigare erfarenhet kommer exempelvis att vara styrkeledare för den del som knyts till Räddningstjänsten i Lomma/Staffanstorp.

HUR VAR KURSEN?

Carina säger så här:

– Jag tyckte den var väldigt gedigen och vi lärde oss fruktansvärt mycket om väldigt mycket. Lärarna var verkligen engagerade! De hade alla egen erfarenhet av att släcka skogsbränder.

– De varvade teori med praktik på ett bra sätt, först en lektion i teorisalen, sedan gick vi ut och genomförde praktiskt det vi gått igenom.

Patrik reflekterar:

– En aha-upplevelse för mig under kursen var hur långt man måste forsla vattnet för släckning. Att dra hundratals meter slang genom terrängen till en göl eller sjö är inte gjort i en handvändning. Detta är väl egentligen ganska uppenbart, men jag hade inte funderat på det tidigare.

NY UTBILDNINGSPÅS

Kursen genomfördes på MSB:s (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) anläggning i Revinge, Skåne. Detta är första gången Försvarsutbildarna bedriver utbildning där och deltagarna verkade helnöjda:

– Det var stort, det var bra och eftersom vi hade hela området för oss själva så kunde vi genomföra hur många olika övningsscenarier som helst. Det var även ett bra ställe att bo och äta på, sammanfattar Carina.

– Det räckte att gå utanför dörren, där fanns all materiel och alla övningsanläggningar. Hade vi genomfört utbildningen med Försvarsutbildarnas material någon annanstans hade inte den möjligheten funnits, kompletterar Jens.

Patrik får de avslutande orden:

– Eftersom arbetet med räddningsstyrkan är i sin linda tror jag att det krävs att vi på frivilligsidan är engagerade och pådrivande. Annars är nog risken att det rinner ut i sanden.

TEXT: JÖRGEN SJÖHOLM

Kursdeltagaren Patrik Häll. Foto: Peter Wallenberg

Kursdeltagaren Carina Jönsson. Foto: Peter Wallenberg

Kursdeltagaren Jens Davidsson. Foto: Peter Wallenberg

INTERVJUADE KURSDELTAGARE:

Patrik Häll är medlem i Föreningen Samhällsberedskap (en förening i Försvarsutbildarna Stockholm och Södermanland), har varit lastbilschaufför och är testförare på Scania.

Carina Jönsson är undersköterska i hemtjänsten, jobbar ideellt som brandman på Malmö Raceway och har tidigare varit engagerad i FRG.

Jens Davidsson är fastighetschef på ett fastighetsbolag, har tidigare arbetat på SOS Alarm och är även såväl båtchef i Sjöräddningen som sjukvårdsinstruktör inom Försvarsutbildarna.

SAMARBETE MED SYSTERORGANISATION I FINLAND

Försvarsutbildningsföreningen, förkortat MPK, är den organisation i Finland som närmast motsvarar Försvarsutbildarna. Just nu är ett samarbete mellan de båda organisationerna under utveckling.

BO STENNABB, SOM ÄR FÖRSVARsutbildARNAS generalsekreterare, ser mycket positivt på samarbetet.

– Vi har tagit fram en samarbetsplan för 2024 och ett möte har ägt rum mellan Försvarsutbildarna, MPK och Rikshemvärnsstaben med syfte att lära av varandra, säger han.

Paavo Piironen är utbildningsansvarig på MPK och han berättar om det stegvisa arbetet mot fler konkreta samevenemang och aktiviteter.

– Hittills har finska deltagare kunnat delta i nätbaserade föreläsningar om totalförsvarsinformation i regi av Försvarsutbildarna. Dessutom har våra frivilliga sjukvårdsinstruktörer från Finland och Sverige haft ett första nätbaserat möte, där de startat upp planeringen både rörande ett framtida kunskapsutbyte och utbildningar, säger Paavo Piironen.

OMFATTANDE UPPDRAG

MPK, som bildades 1993, är riksomfattande med målet att bidra till Försvarsmaktens, övriga totalförsvarsmyndigheters och medborgarnas beredskap.

Organisationens uppdrag planeras och genomförs till 75-80 procent i nära samarbete med Försvarsmakten.

Innehållet i utbildningen är identisk med de motsvarigheter som ges i Försvarsmakten.

Andra samarbetspartners är polisen och gränsbevakningen. Samarbete med andra frivilligorganisationer sker dessutom inom områdena säkerhet, utbildning och totalförsvarsinformation.

MPK genomför dessutom utbildningar som syftar till att medborgarna ska bli bättre förberedda för att möta samhällsstörningar, liksom den svåraste av situationer, kriget. Andra insatser är bland annat att förbereda kvinnor för verksamheter som rör totalförsvaret samt att genomföra ungdomsverksamhet, som liknar den inom Försvarsutbildarna, liksom ledarskaps- och instruktörsutbildningar.

MEDLEMMAR OCH ORGANISATION

MPK har inga individuella medlemmar, däremot 14 medlemsorganisationer. För att genomgå kurser i MPK:s regi behövs således inte ett personligt medlemskap i organisationen. MPK har ett centralt kansli och är indelat i nio distrikt. Sju landdistrikt, ett för kustområdena och ett som täcker in luftdomänen.

Personalstyrkan består av drygt 140 heltidsanställda, fördelade mellan centralkansliet och regionerna, plus cirka 3 300 frivilliga instruktörer som är aktiva inom kursverksamheten.

OMFATTANDE UTBILDNINGSVERSAMHET

Den militära utbildningen dominerar, med fokus på individuella färdigheter för reservister, vilket är den finska benämningen på personal som genomgått militär grundutbildning. Här ingår allmänna soldatfärdigheter, strid i

bebyggelse, rekognosering och pansarbekämpning.

Efterfrågan på vapen- och skjututbildningar är mycket stor och följaktligen populär bland kursdeltagarna.

Introduktionsutbildningarna fokuserar på unga män och kvinnor. Utbildningsinnehållet är avpassat för att förbereda dessa för kommande värnpliktsutbildning liksom en eventuell senare anställning i Försvarsmakten.

Information och utbildning som riktas mot allmänheten sker genom föreläsningar och seminarier, både fysiska och digitala. Här ges bland annat kunskap om frivillig försvarsverksamhet. MPK utbildar även i individuell beredskap och cybersäkerhet samt genomför överlevnadskurser. Den typiska kurslängden är 2,5 dagar.

Efter den ryska invasionen av Ukraina har intresset för frivillig försvarsutbildning ökat starkt i Finland, precis som i Sverige.

Foto: Andrzej Rostek / Shutterstock

– Som exempel kan nämnas att under mars månad 2022 skedde en femfaldig ökning av anmälningarna till MPK:s kurser, berättar Paavo Piironen.

NÖJDA SAMARBETSPARTNERS

Från MPK:s sida är tongångarna till samarbetet med Försvarsutbildarna mycket positiva.

Vi på MPK är mycket nöjda med samarbetet. Visionen och implementeringen av vårt samarbetsavtal från 2023 går framåt, tack vare nära kommunikation och vilja att nå våra gemensamma mål, säger Paavo Piironen.

Bo Stennabb tillägger:

– Som Paavo nämnde tidigare så finns redan ett antal aktiviteter, bland annat torsdagsföreläsningarna i totalförsvarsinformation som erbjuds svensktalande medlemmar i MPK, vilka är ganska många. Föreläsningarna har varit mycket uppskattade.

UNDER MARS MÅNAD 2022 SKEDDE EN FEMFALDIG ÖKNING AV ANMÄLNINGARNA TILL MPK:S KURSER.

Paavo Piironen, utbildningsansvarig på MPK

– I höst är en kurs i värdlandsstöd, på engelska "Host Nation Support", i finsk regi inplanerad där planen är att några representanter från Försvarsutbildarna ska delta. Sjukvårdsutbildningen kommer att vara densamma för svenska och finska soldater i form av så kallad "tactical combat casual care". Det är bra att Sjukvårdsförbundet har kopplat ihop sig med finska sjukvårdsinstruktörer. Vi kommer även att bjuda in MPK att delta med representanter vid kursen i vintertjänst för ungdomar i Änn.

Bo Stennabb fortsätter:

– Grundtanken är att utbytet ska handla om kortare kurser, exempelvis sjukvårdsutbildning och viss befattningsutbildning. Kopplat till detta har Försvarsutbildarnas överstyrelse besökt MPK.

Bo Stennabb. Foto: Mikael Hedlund / AKA-Film

Ekonomi är som alltid avgörande för vad som kan åstadkommas.

– Än så länge finns det inget formellt uppdrag när det gäller utbytet mellan MPK och Försvarsutbildarna och därför genomförs verksamheten i huvudsak med egna medel. Målet är att få ett uppdrag från Försvarsmakten som innebär att våra frivilliga försvarsorganisationer ska kunna genomföra ett mer långsiktigt, ömsesidigt förstärkande utbyte tillsammans med Finland, avslutar Bo Stennabb.

– Våra länders medlemskap i Nato innebär förändringar som vårt samarbete måste anpassas till. MPK känner dock ett starkt engagemang för att fortsätta samarbetet mellan våra organisationer i framtiden, hälsar Paavo Piironen till oss Försvarsutbildarna.

TEXT: TOMMY JEPSSON

● fakta

MPK 2023

- Antal deltagare i utbildningarna: 70 803
- Utbildningsdagar: 115 876
- Antal kurser: 3 000
- Antal utbildningsdagar med kvinnliga deltagare: 25 051
- Antal utbildningsdagar för ungdomar: 5 058

Välkomna att söka bidrag för åtgärder som bidrar till stärkandet av Sveriges försvar och fredsbevarande åtgärder.

Berättigade att söka är frivilliga försvarsorganisationer och organisationer som verkar för stöd till samhälle och individer.

Ansökningar kan göras under två perioder per år:
1 april – 1 september och 1 oktober – 1 mars

För ansökningsformulär och mer information, se hemsidan.

Syftet med språkkursen är att vidmakthålla och utveckla språkkunskaperna för personer som läst vid Försvarets tolkskola. Foto: Mats Ivarsson

MILITÄRTOLKAR VÄSSAR KUNSKAPERNA PÅ SOMMARKURSEN

Som militärtolk bryter man språkliga och kulturella barriärer. På den årliga kursen får personal som läst vid Försvarets tolkskola möjlighet att vidmakthålla och utveckla sina språkkunskaper.

VECKAN EFTER MIDSOMMAR anordnar Befälsföreningen Militärtolkar genom Förvarsutbildarna varje år en veckolång kurs på konferenshotellet Tylebäck utanför Halmstad. Traditionen är lång – kursen har hållits sedan föreningens bildande 1951, sex år innan Försvarets tolkskola grundades. I år samlades 36 militärtolkar för att lära sig mer och träffa andra likasinnade.

En av årets kursdeltagare var 28-åriga Olle från Stockholm. Han har varit anställd inom Försvarets makt som militärtolk, men letar för tillfället jobb på en annan myndighet, dock med liknande arbetsuppgifter.

– Jag har alltid haft ett stort intresse för språk.

Under gymnasiet var jag engagerad i frivilliga försvarsorganisationer och intresset för militären väcktes. Mina föräldrar tipsade om Försvarets tolkskola där jag utbildade mig till militärtolk med franska som språk under 2017–2018, säger Olle.

Årets kurs var första gången han deltog.

– Det var ett bra tillfälle att återknyta kontakt med Tolkskolan, för att hålla en fot inne i verksamheten och även att nätverka. Vi i militären har kanske historiskt sett inte varit jättebra på det. Det var ett sant nöje att umgås med äldre generationer från Tolkskolan. Den äldste var 77

och den yngste i 20-årsåldern, och personerna som deltog kom från världens alla hörn och yrkesområden.

BRETT UPPDRAG

En militärtolk löser Försvarets behov av språkförmåga i militära operationer. Mats Ivarsson är kurschef sedan tre år tillbaka, och vill bredda bilden av vad en militärtolk gör.

– En militärtolk jobbar, utöver att tolka, mycket med att inhämta information och bevaka öppna medier. Men man bedriver också samverkan där man själv är samtalspartner och inte bara tolkar åt någon annan, säger han.

En militärtolk kan till exempel vara en del av bemaningen på en försvarsavdelning på en ambassad, delta i internationella militära insatser utomlands eller utöva stabs- eller underrättelsetjänst vid en multinationell stab.

Olle arbetar inte längre som militärtolk, men ser ändå stora fördelar med att ha deltagit på kursen.

– Jag tar bland annat med mig vikten av att snabbt inleda mina samtal och vikten av att kunna växla mellan olika samtalsämnen.

Hans tid som militärtolk gav honom erfarenheter för livet.

– Jag minns långa, intensiva dagar i världens utkanter; soluppgångar ute på savannen och solnedgångar över dimhöljda berg. Jag var bland annat stationerad i Timbuktu och deltog i en FN-insats i Mali. Om plikten kallar gör jag gärna en insats igen.

FLERA OLIKA SPRÅK

Under årets kurs hölls fördjupningsstudier i ryska, franska och arabiska. Det är för tillfället de språk som Försvarets tolkskola undervisar i. Jesper Lindgren är till vardags lärare på Tolkskolan sedan tio år tillbaka, men har också undervisat i ryska på sommarkursen de gånger han har haft möjlighet.

– Många av kursdeltagarna tyckte att årets kurs var den bästa hittills. Nytt för i år är att vi har utgått från ett tema varje dag: terrorism, militär materiel, juridik med krigets lagar och krigsfångens rättigheter, säger Jesper.

– Man kan säga att kursen är en repetitionskurs och en vidareutveckling för folk som har gått Försvarets tolkskola. Spridningen på kunskapsnivån är stor. Vi har haft med diplomater som jobbat på ryska, men också folk som inte har sagt ett ord ryska sedan 80-talet.

En annan av årets deltagare var militärtolken Alina*. Hon nämner, liksom Olle, att språkintresset var vägen in i yrket. Hennes val av språk, arabiska, berodde på en personlig koppling till språket.

– En del av min släkt pratar arabiska, så jag har alltid haft en längtan att lära mig.

Innan hon blev militärtolk hade hon ingen erfarenhet av det militära. Hon började därför med grundutbildningen som är ett krav för att kunna gå Försvarets tolkskola.

– Därefter läste jag till militärtolk som har varit mitt yrke sedan min examen 2020. Jag har arbetat i Sverige och utomlands. I Mali var jag tolk för en svensk general i FN-insatsen Minusma. Jag har också arbetat i USA på en amerikansk bas.

Årets kurs blev den andra för Alina.

– Kursen är bland de viktigaste sammanhangen vi som militärtolkar har för att värna om vår gemenskap. Det är ett väldigt bra forum för att hålla igång och utveckla språkkunskaperna för både aktiva militärtolkar och

människor som i det vardagliga jobbet gått vidare till andra sammanhang.

VIKTIG GEMENSKAP

Från årets kurs tar Alina med sig nya kunskaper och en fin gemenskap.

– För oss som läste arabiska fokuserade vi på olika dialekter. Främst tar jag med mig egyptiska som vi inte läste på tolkskolan. Jag värdesätter också alla härliga stunder med gamla kursare och nya bekantskaper. I vår grupp på tio stycken jobbar fyra som aktiva militärtolkar, medan resterande arbetar med annat.

Kurschef Mats Ivarsson hoppas att fler vill bli militärtolkar. Samtidigt som kursen för vuxna militärtolkar pågår en prova-på-kurs med språk-tema för ungdomar som är intresserade av att bli militärtolkar.

– Som militärtolk möjliggör man initierade samtal för andra befattningshavare över språkgränserna. Vi bryter barriärer: både kulturella och språkliga. Utbildningen är krävande och ett stort intresse för språk och kultur är ett plus. Man kommer ganska långt på begåvning, men motivation och pannben är lika viktigt.

Olle och Alina är eniga om att yrket är varierande och fullt av spännande möten med andra människor och kulturer.

– För mig var det väldigt insiktsfullt att få befinna mig på frontlinjen. Där fick jag vara förbandets yttersta sensor och ta del av alla utsagor som rörde händelserna på marken. Som militärtolk får du nära inpå oförställda fakta och har en viktig roll i att leverera rätt information, säger Olle.

FÖR DIG SOM ÄR NYFIKEN PÅ TOLKUPPDRAG

Nästa utbildningsstart på Försvarets tolkskola är i augusti 2025. Skolan utbildar, utöver militärtolkar, också värnpliktiga förhörssoldater. Ansökan öppnar i december i år.

TEXT: CHRISTOFFER HIDING

* Alina heter egentligen någonting annat.

Befälsföreningen Militärtolkars ordförande Mats Ivarsson (t.v.) och vice ordförande Joel Edberg. Foto: Mats Ivarsson

UTVECKLING AV VÅRA FÖRELÄSNINGAR

PÅ UPPDRAG AV KANSLIET har två arbetsgrupper uppdaterat innehållet i våra föreläsningar som riktar sig till allmänheten, För din säkerhet! och Tillsammans försvarar vi Sverige.

FÖR DIN SÄKERHET!

Föreläsningen är förkortad till två timmar därför att vi vill göra föreläsningen mer tillgänglig och nå ut till fler.

Föreläsningen ger tips och råd för hur privatpersoner kan förbereda sig i händelse av en kris. Hur man ska agera när bekvämligheter som värme, vatten och el försvunnit

← **ÄR DU INTRESSERAD
AV DE HÄR
FÖRELÄSNINGARNA?**

Besök vår hemsida och se om det genomförs någon föreläsning i närheten av din hemort.

är några av de saker som tas upp. Även information om samhällets resurser samt vad kommunen har för ansvar i kriser, höjd beredskap och krig ingår. Information om skyddsrum är ett nytt inslag i föreläsningen.

Den nya versionen ges från och med Beredskapsveckan v 39.

TILLSAMMANS FÖRSVARAR VI SVERIGE

Detta är en föreläsning som fokuserar på:

- Vilka olika typer av hot står Sverige inför?
- Hur ser vårt totalförsvar ut, det vill säga summan av vårt militära och civila försvar?
- Vad kan du som individ göra för att bidra till Sveriges totalförsvar?

I föreläsningen ingår även information om pågående konflikter i världen idag samt Sveriges medlemskap i Nato och vad det innebär.

Den nya föreläsningen är främst inriktad till medlemmar i frivilliga försvarsorganisationer och beräknas kunna ges från och med oktober.

NYA PÅ JOBBET

FANNY PAPAY ÄR FÖDD OCH UPPVUXEN i Stockholm. Sedan 29 juli 2024 arbetar hon som samordnare för totalförsvarsfrågor hos Försvarsutbildarna.

Hon har alltid varit samhällsintresserad, särskilt för historiska fenomen och händelser som förklarar varför världen ser ut som den gör idag.

Av den anledningen rekommenderades hon av en vän att söka kandidatprogrammet i statsvetenskap på Försvarshögskolan. Matchningen var uppenbarligen god då hon stannade kvar i sex år och förutom en kandidat- och masterexamen läst kurser i folkrätt, militärhistoria och ledarskap.

– Mastersprogrammet i ledarskap och ledning innehöll en kurs i interorganisatorisk samverkan vid krishantering, där det diskuterades om frivilliga resurser i krisberedskapen vilket väckte stort intresse hos mig. Jag genomförde sedan min praktik på Svenska Lottakårens kansli och blev minst sagt imponerad över kraften i det frivilliga engagemanget samt hur viktigt det är med bland annat frivilliga förstärkningsresurser för att viktiga samhällsaktörer ska kunna bedriva sin verksamhet i händelse av kris eller krig. Därför är jag väldigt nöjd och glad över att vara "ny på jobbet" hos just Försvarsutbildarna. Efter funktionärsveckan i Tylebäck känner jag mig som en i gänget tack vare den öppna och trevliga organisationskulturen som genomsyrar verksamheten från lektionssalen till fikapausen.

– Jag har förstås andra intressen som sträcker sig från körsång till träning och vidare till fantasy rollspel om man vill prata med mig om något annat än totalförsvarsfrågor!

Fanny har ett vikariat på 2,5 år när Emine Korkmaz är tjänstledig för studier.

PER THURHAMMAR PÅBÖRJAR TJÄNSTGÖRING vid kansliet den första oktober och planeras överta rollen som utbildningschef runt årsskiftet.

Per har varit verksam i Försvarsmakten i 30 år och kommer närmast från en tjänst som avdelnings- och utbildningschef vid Ledningsstridsskolan i Enköping. Under årens lopp har det naturligtvis blivit ett antal befattningar på olika platser på varierande nivå. Efter grundutbildning vid P 10 i Strängnäs utbildade sig Per till luftvärnsofficer vid LvSS i Norrtälje följt av tjänstgöring vid Lv3, P10, Livgardet, Ledningsregementet och Högkvarteret.

Innan engagemanget i Försvarsmakten påbörjades var Per aktiv som ungdom i Stockholms luftvärnsförening, idag Luftvärnsförbundet, i dryga tre år. Kanske var det här intresset för en karriär som yrkesofficer väcktes?

Per är uppväxt i Norrtälje, men är sedan 25 år bosatt i Strängnäs.

Fanny Papay. Foto: Anna Karlsson / Per Thurhammar. Foto: Privat

Under Funktionärsveckan på Tylebäcks kursgård pågår det kurser och aktiviteter i varje vrå. Här har deltagarna på ungdomsledarkursen flyttat ett av sina pass utomhus för att ta vara på det vackra vädret och kursgårdens fina omgivningar. Foto: Albin Svärdsby

IMPONERANDE!

Så sammanfattar den tillträdande utbildningschefen Per Thurhammar sin första upplevelse av Försvarsutbildarna från insidan. Upplevelsen fick han på den årliga utbildningsveckan för funktionärer.

PER HAR INTE TIDIGARE varit aktiv i Försvarsutbildarna och deltog på Funktionärsveckan eftersom det är ett krav för alla nyanställda. Han utvecklar sitt svar:

– Jag visste ju inte vilken nivå jag skulle vänta mig, men utbildningen höll helt klart kvalitet rakt igenom. Jag kan inte föreställa mig att kliva in på kansliet den förste oktober och börja jobba utan att ha genomfört den här kursen.

Sedan många år genomförs Funktionärsveckan på Tylebäck vecka 32. Veckan är uppdelad i flera kurser beroende på inriktning, en allmän kurs riktad mot de som ingår i en förbunds- eller föreningsstyrelse, samt en utbildningskurs avsedd för de som är utbildningsansvariga i något förbund, det var den som Per Thurhammar gick.

ERFARENHETSUTBYTE

Charlotte Blomqvist är styrelseledamot i Smålandsavdelningen av Hemvärnsbefällets Riksförbund (HBR) och uttrycker det så här:

– Att lägga flera funktionärskurser samtidigt är ett bra koncept. Det gör att man träffar många kollegor, vilket är både trevligt och utvecklande.

Charlotte har även en personaltjänstbefattning i Hemvärnet, annars jobbar hon som skolpsykolog och verksamhetschef vid elevhälsan.

Linn Ramstierna, sekreterare i styrelsen för Försvarets Fältartister och till vardags yrkesofficer, konstaterar:

– Det finns ju hundratals år av erfarenhet från styrelsearbete samlat hos kursdeltagarna, så det är oerhört värdefullt att kunna diskutera olika arbetssätt och idéer.

Charlotte säger:

– Kursen har varit jättebra. Jag visste inte så mycket om Försvarsutbildarna "bakom kulisserna" tidigare, men utbildningen har gett en god bild av både organisation och arbetssätt. Hur kedjan ser ut från att ett behov uppstår hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) eller Försvarsmakten tills dess att en kurs genomförs.

EFFEKTIVT STYRELSEARBETE

Alla känner säkert frustrationen av att sitta i ändlösa möten som inte kommer någon vart. Detta var en av de saker som behandlades på den allmänna kursen berättar Linn:

– Vissa saker är bättre att plocka bort från styrelsemötet och hantera separat i ett utskott eller som ett seminarium. Styrelsemötet ska vara effektivt, tydligt och fokusera på beslutsfattande.

– En annan sak jag tar med mig är årscykeln för styrelsearbetet, att tidigt fastställa tider för olika aktiviteter och att olika möten har olika inriktning, kompletterar hon.

ETT BRA TIPS

Charlotte, som arbetar på ett gymnasieförbund, berättar att enligt de allmänna bestämmelserna kopplade till hennes anställningsavtal ska arbetsgivaren komplettera SGI-ersättningen till 90 % av lönen när hon frivilligtjänstgör.

– Min arbetsgivare kände inte till detta, om jag inte informerat dem hade detta tillägg brunnit inne, varnar hon.

Så ett avslutande tips är att undersöka det finstilta i anställningsavtalet så att du inte missar någon ersättning i samband med ditt frivilligarbete.

TEXT: JÖRGEN SJÖHOLM

ETT FÖRSVARSBESLUT VÄXER FRAM

I januari 2025 kommer Sverige att få ett nytt försvarsbeslut. Det bildar sedan underlag i arbetet för ett starkare totalförsvar, som ska svara upp mot de nationella försvarsbehoven samt bidra med det som förväntas av en medlemsstat i Nato.

ATT DETTA FÖRSVARSBESLUT har tidigare lagts beror framför allt på Rysslands angrepp på Ukraina. Behoven är inte bara militära, ett återtagande av civil försvarsförmåga är också mycket angelägen. Hur ser då den politiska processen ut inför ett nytt försvarsbeslut? Tommy Åkesson har lång erfarenhet som Försvarsberedningens sekreterare:

– Det är regeringen som beslutar om nya anvisningar för Försvarsberedningens arbete och det sker vanligtvis under hösten år ett. Därefter arbetar Försvarsberedningen och förhandlar fram förslag om den framtida försvars- och säkerhetspolitiken. Resonemang och förslag presenteras i olika rapporter. Regeringen ger även uppdrag till berörda myndigheter att ta fram underlag inför nästa totalförsvarsbeslut och dessa används i Försvarsberedningens rapporter.

Tommy Åkesson berättar vidare att Försvarsberedningen vanligtvis överlämnar sin slutrapport under våren år två. Regeringen tar även in synpunkter från berörda myndigheter utifrån försvarsberedningens rapporter. Utifrån Försvarsberedningens rapporter och synpunkter från myndigheterna skriver Regeringskansliet en proposition som lämnas till riksdagen hösten år tre. Innan propositionen lämnas till riksdagen förankras den hos de partier som står bakom huvuddragen i Försvarsberedningens rapporter.

– I december år tre beslutar riksdagen om totalförsvarspropositionen och detta är planerat till december 2024. Regeringen fattar sedan inriktningsbeslut för militärt och civilt försvar och detta ger en långsiktig inriktning även för ekonomin som myndigheterna har att följa, säger Tommy Åkesson.

FÖRRA ÅRET – ÅR TVÅ

I slutet av september 2023 tog riksdagen ett ekonomiskt rambeslut som är kopplat till regeringens förslag för utgiftsramarna 2024 och det är ett mycket viktigt underlag för det fortsatta arbetet.

I november förra året lämnade Överbefälhavaren (ÖB) sitt militära råd till regeringen. Det innebär att regeringen får Försvarsmaktens syn på omvärldsläget och vilka beslut som behöver fattas för att Försvarsmakten ska kunna svara upp mot omvärldssituationen.

Vilka var då kärnfrågorna i ÖB:s militära råd?

– Försvarsmakten utvecklas i huvudsak enligt den inriktning som beslutades 2020. Ekonomin ska bygga på 2 procent av BNP 2028. Försvarsmakten har prioriterat och redovisat vad som inte ryms då de ekonomiska förstärkningarna inte räcker till allt. Underlaget har

mottagits väl politiskt och i Försvarsberedningen, som ställer sig bakom Försvarsmaktens förslag, säger Tommy Åkesson.

Regeringens regleringsbrev från december ger den ekonomiska styrningen för hur mycket pengar myndigheterna tilldelas för budgetåret samt till vad och hur pengarna ska användas. I år uppgår försvarsbudgeten till 119 miljarder kronor.

Tommy Åkesson får frågan hur stor den ekonomiska ramen är jämfört med tidigare:

» GENOM ATT FÖLJA
SOCIALA MEDIER KAN
KONSTATERAS ATT DET
HAR VARIT ETT STORT
UTRYMME FÖR TOTAL-
FÖRSVARSPOLITIKEN.

Lars Olof Corneliusson, Generalmajor

– Försvarsberedningen accepterade förslagen i ÖB:s råd, vilket innebär en ökning med 32,8 miljarder kronor till 2030. Försvarsmakten redovisade då att tillskotten inte räckte. Försvarsberedningen föreslog att ytterligare medel skulle tillföras för att finansiera de delar av försvarsbeslutet 2020 som inte kunde inrymmas i ekonomin. Totalt ackumulerade detta ytterligare 20 miljarder kronor 2030. Totalt innebär det ett tillskott på 52,8 miljarder kronor, utöver vad som redan beslutats i försvarsbeslutet 2020 och dess tilläggsbeslut. Planeringsramen för det militära försvaret var cirka 58 miljarder kronor 2020 och beräknas bli 185 miljarder kronor 2030.

VAD HÄNDER I ÅR?

Försvarsmakten och övriga totalförsvarsmyndigheter lämnade under februari sina årsredovisningar till

Sverige går mot ett starkare totalförsvär. Foto: Jonas Helmersson / Försvarsmakten

regeringen. I mars kom sedan myndigheternas budgetunderlag, där de redovisar beräknade utgifter för de närmaste tre åren.

I april presenterade regeringen sin ekonomiska vårproposition och den så kallade vårändringsbudgeten. Generalmajor Lars-Olof Corneliusson, som varit Försvarsmaktens expert i Försvarsberedningen, får frågan om och i så fall hur försvarsekonomi återspeglas i dessa:

– Främst är det tillfört ekonomi i denna vårändringsbudget för att kompensera för beslutade stöd till Ukraina och återanskaffning av materiel samt avgifter med anledning av medlemskapet i Nato. Den fastställda ramen för Försvarsmakten kommer vi att kunna se under hösten då budgetpropositionen läggs.

Tommy Åkesson kompletterar med budgetrelaterade fakta:

– Regeringen lämnar normalt en budget per år till riksdagen för beslut. Den täcker nästa budgetår med en prognos för ytterligare två år. I försvarssektorn har vi även så kallade inriktningsbeslut som ger en långsiktig planeringsram. Det är en bred politisk uppgörelse i samband med försvarsbesluten. Vårändringsbudgeten är inte en ny helhetsbudget, utan innehåller mindre justeringar. En förändrad ambition rörande totalförsvaret kräver ett nytt försvarsbeslut eller ett beslut om en justering i försvarsbeslutet, säger Tommy Åkesson.

FÖRSVARSPRÅG I DEN ALLMÄNNA DEBATTEN

Almedalsveckan är landets främsta arena för politisk diskussion mellan folkvalda, myndigheter, näringsliv, och organisationer. Vilket utrymme fick totalförsvarsfrågorna i år?

– Genom att följa sociala medier kan konstateras att det har varit ett stort utrymme för dessa frågor, sannolikt ett av det största på mycket länge, svarar Lars Olof Corneliusson.

I höst lägger Försvarsdepartementet en ny totalförsvarsproposition, hur kommer Försvarsberedningens förslag att återspeglas i propositionen?

– Alla åtta partier står bakom huvuddragen i Försvarsberedningens rapporter och regeringens ambition är att så långt möjligt följa Försvarsberedningens förslag. Det finns bland riksdagspartierna inga avvikande uppfattningar som kan utnyttjas av främmande makt och det är en styrka för Sverige. Ett viktigt syfte med Försvarsberedningen är att skapa bred politisk enighet, säger Tommy Åkesson.

SANNOLIK INRIKTNING?

Den första januari har Sverige ett nytt försvarsbeslut. Vilken inriktning är sannolik de kommande åren för vårt totalförsvär? Våra experter svarar:

– Det är bråttom! Tillväxt i både det militära och civila försvaret kommer att stå i centrum. Inriktningen kommer i allt väsentligt att utgå från Försvarsbeslutet 2020 och de förslag Försvarsberedningen lagt och här finns bred politisk samsyn, säger Tommy Åkesson.

– Nyckelorden är tillväxt inom alla delar av totalförsvaret och full integrering inom alliansen avseende både militärstrategisk och operativ planering samt förmågeutveckling. En utmaning som vi alla kommer att vara en del av, svarar Lars-Olof Corneliusson.

TEXT: TOMMY JEPSSON

KOMPISSKAP I SÖRMLANDS UNGDOMSVERKSAMHET

Det handlar inte bara om att tycka om livet i skogen, bo i tält och lära sig mer om försvaret. Max Isaksson och Lisa Lindahl är eniga i att den stora överraskningen var att få så många nya vänner.

– JAG HAR ALLTID TYCKT att det militära livet verkat coolt så när min mamma berättade att man kunde gå med i Förvarsutbildarna redan som femtonåring så sökte jag upp dem direkt, berättar Max Isaksson.

Han minns de första onsdagsträffarna med Förvarsutbildarna. Då kunde han vara ensam på plats. Två år senare är de minst femton varje gång. Kanske beror det lite på att han talat sig varm inför kompisar om hur kul det är.

SOM EN FAMILJ

– Min bild av Förvarsutbildarna var att det påminde om scouterna, fast med vapen. Alltså mycket överlevnad och utelivsövningar. Det jag upptäckte nu var kamratskapet, att vi nästan är som en familj. Det är inkluderande, alla

får vara med och ta plats. Men det kan bero på att vi har en löjtnant vars värdegrund är att "alla ska vara välkomna".

Max Isaksson berättar att de varje onsdag

Det är framförallt skogslivet som lockat Max Isaksson till Förvarsutbildarna. Foto: Måns Svensson
Lisa Lindahl går "all in" nu, eftersom det här är det roligaste hon gjort. Foto: Sofi Lindahl

går igenom ett ämne och att han är särskilt glad över att de fått lära sig lite försvarsmedicin.

– Jag hade nytta av det när jag och en kompis var ute och åkte skidor. Han föll och tappade andan. Tack vare min utbildning greps jag inte av panik utan kunde hjälpa honom direkt, berättar Max Isaksson, vars dröm är att jobba för Förvarsmakten.

Max går andra året på teknikprogrammet och vill bli yrkessoldat, som sin far. Han hoppas på att passa in i någon teknisk funktion på amfibieregementet i Berga.

VIKTIGT ATT HJÄLPA TILL

Lisa Lindahl är lika peppad. Hon började på gymnasiet i höstas och går ett samhällsprogram med säkerhetsinriktning. Siktet var från början inställt på polisyrket.

– Utbildningen är så spännande. Vi får lyssna på föreläsningar av kriminologer, poliser och andra som brinner för att skydda människor. När några killar i min nya klass började prata om Förvarsutbildarna tyckte jag först att det lät konstigt, vad gjorde de egentligen när de träffades?

– Men jag beslöt att följa med en onsdag och det har jag inte ångrat. Nu har jag börjat fundera på om mitt framtida yrke finns inom Förvarsmakten istället. Det viktiga är att jag får hjälpa människor, säger Lisa Lindahl.

Lisa är en tävlingsmänniska som tycker om att testa sina gränser. Nu laddar hon inför HvSS Ungdomstävling, där hinderbanan är hennes starka gren.

– Det är roligt att vara ett med laget. Men också att lära känna nya kompisar från alla delar av landet. Det roligaste med Förvarsutbildarna är att alla är så himla snälla. Jag känner mig trygg här. Och vi lär oss mycket nytt hela tiden. Jag är en sån som går "all in". Jag har slutat med hästar och gymnastik nu eftersom det här är det roligaste jag har gjort, säger Lisa Lindahl utan att tveka.

TEXT: BEATA HANSSON

● fakta

Antalet ungdomar i Stockholm/Sörmland: 150/46

Förbundet har 13 föreningar och 9 ungdomsavdelningar

Kommande aktiviteter: Baskurs vecka 44, Sörmland och Stockholm

Övrigt: Träffas en gång i veckan för föreläsningar och andra gemensamma aktiviteter

PRAKTISKA FRÅGOR NÄR UNGDOMSLEDARNA TRÄFFAS DIGITALT

Försvarsutbildarna bjuder in representanter för ungdomsverksamheten till digitala informationstillfällen, fyra tillfällen per år. Det senaste informationsmötet ägde rum den 27 maj och på programmet stod bland annat soldatprov, kommande evenemang och ungdomarnas utrustning.

DE DIGITALA MÖTEN ger en möjlighet att dela kunskap och information och att lära sig av varandra. Daniel Bergström är ordförande för ungdomsföreningen i Kävlinge i Skåne och han var en av deltagarna under mötet i maj:

– Innan mötena finns det möjlighet att skicka in frågor som man vill få besvarade. Jag hade en fråga angående om huruvida soldatprov kan genomföras för våra ungdomar, berättar Daniel.

Han fick svar av John Strandberg som är utbildningsledare för Försvarsutbildarnas norra region och ordförande för mötet: "Soldatproverna är godkända inom ungdomsverksamheten om det inte bestrider Försvarsutbildarnas ungdomsbestämmelser. Det innebär att exempelvis stridsmoment och skjutning av AK får ej genomföras av de som är under 18 år."

– Mötena ger utrymme för ledande människor att samlas och samtala oavsett var i landet man befinner sig. Det är ett avstämningsmöte där vi kan få ny information och även bekräftelser på det som man redan tagit del av, menar Daniel.

UTRUSTNING

En annan fråga som togs upp är att vissa regioner inom Försvarsutbildarnas verksamhet saknar kläder och utrustning till sina ungdomsmedlemmar. Tidigare har de frivilliga försvarsorganisationer fått arva material som inte behövdes när det svenska försvaret var mindre prioriterat. Efter Sveriges inträde i Nato och den pågående upprustningen av landets totalförsvar är situationen en annan och det finns inte längre samma tillgång till militär utrustning för ungdomsverksamheten.

Några föreningar har sagt att medlemmarna får använda sig av civil utrustning i ungdomsverksamheten. Det finns även möjlighet till visst ekonomiskt stöd för att köpa in utrustning vid behov. Detta kommer att beskrivas i nummer 5 av Försvarsutbildaren.

Deltagarna på mötet diskuterade det utbud som finns att beställa samt nya önskemål.

– Det är en fråga för framtiden, menar John Strandberg.

Som kompensation för inflation och ökande priser har ungdomsverksamheten fått utökade ekonomiska medel för att bedriva verksamheten. Anskaffning av civil utrustning

i de fall då Försvarsmakten inte kan tillhandahålla militär utrustning är i dagsläget beroende av annan finansiering. Den kan utgå från fonder och stiftelser.

KOMMANDE EVENEMANG

Evenemang som är intressanta för ungdomsverksamheterna är till exempel tävlingen Para Endurance Race, HvSS ungdomstävling samt International Cadet Camp i Litauen. På mötet gick deltagarna igenom hur anmälningarna görs och andra praktiska frågor.

Med hjälp av digitala träffar kan ungdomsledare från hela Sverige mötas regelbundet, lösa problem och lära av varandra. Foto: insta_photos / Shutterstock

Som avslutning kom frågan om användning av lokala skjutbanor i utbildningssyfte upp. Anledningen var att Försvarsmaktens skjutbanor i Skåne-regionen har blivit svårbokade till följd av den militära upprustningen. Frågan kommer att besvaras på nästa informationsmöte.

TEXT: SMILLA FRYKHOLM

Infobefälens uppdrag handlar om att få fram budskap och förstå hur de ska användas för att få maximal effekt. På bilderna syns Jan Bohman (t h) tillsammans med Niclas Peyron, instruktör hos Försvarsutbildarna. Nedanför Viktoria Hagerman som under Aurora 23 gjorde en bataljonstidning (t v) som sattes upp hos kompanierna. Foto: Viktoria Hagerman, Daniel Brodén och Privat

”VI KAN PÅVERKA MER ÄN MÅNGA ENSKILDA SOLDATER KAN”

Infobefäl är en relativt ny avtalsbefattning inom Hemvärnet. Uppgiften är att stötta det egna förbandet – och Försvarsmakten i stort – genom olika kommunikationsinsatser både internt och externt.

INFORMATIONSBEFÄLET VIKTORIA HAGERMAN är van att befinna sig i hetluften. Som vid övningen i Höganäs Hamn förra hösten, då Försvarsmakten och Hemvärnet övade på att sänka ner minor i vattnet och andra åtgärder för att skydda hamnen mot fiendliga attacker.

– Min uppgift var att koordinera ett mediebesök med både tv, radio och tidningar på plats samtidigt, som skulle rapportera om övningen. Dels handlade det om att koordinera flera parallella intervjuer, hinna medieträna de som skulle vara med så de kände sig trygga och själv svara på frågor – och se till så att någon hade koll på var och en av journalisterna och fotograferna så ingen trillade i vattnet, berättar Viktoria Hagerman, som är infobefäl för den 48:e hemvärnsbataljonen, Skånska Dragonbataljonen i Helsingborg.

SKA VARA ÖRAT MOT RÄLSEN

Kontakten med externa medier är en av flera viktiga uppgifter för informationsbefälen. Syftet är att bidra till att informera allmänheten om vad Hemvärnet gör, bygga förtroende och i slutändan öka den allmänna försvars-

viljan. Andra delen handlar om intern information och att snabbt kunna få ut information till det egna förbandet – både vad som händer inom förbandet och i omvärlden om man är avskuren från den.

– Kommunikation har alltid varit viktigt, men är ännu viktigare i det omvärldsläge vi har nu med ett ständigt pågående informationskrig. Där har informationsbefälen en viktig roll att fylla, både för den lokala förankringen och för att kunna vara örat mot rälserna och plocka upp det som händer, säger Jessica Dahlin, kommunikationschef på Rikshemvärnsstaben.

HJÄLPER BATALJONSCHEFEN

För närvarande finns det ett informationsbefäl på var och en av de 40 hemvärnsbataljonerna, från den 10:e hemvärnsbataljonen i norr till den 49:e i söder. Som infobefäl ingår man i bataljonsstabens sektion 1 som är personalsektionen. Chefen för den blir därför närmaste chef.

– Men i praktiken är man framför allt ett verktyg för bataljonschefen och ska finnas där för att stötta i beslut

Jessica Dahlin.
Foto: Christer Höglund

Viktoria Hagerman. Foto: Privat

Anders Lindberg. Foto: Privat

som rör kommunikation, säger Anders Lindberg, som är infobefäl för 10:e hemvärnsbataljonen, Lapplandsjägerbataljonen i Kiruna, Gällivare och Pajala.

Anders hade länge gått och funderat på att göra en insats som infobefäl i Hemvärnet och när kriget bröt ut i Ukraina tog han kontakt med dem.

– Jag kände till Hemvärnet tillräckligt mycket för att veta att det fanns två vägar att gå. Den ena är att lära sig ett nytt område och bidra med något där. Den andra är att utnyttja de civila kunskaper man har och tillföra något direkt och det var så jag tänkte eftersom jag jobbat med kommunikation i många år, sedan 2005 på LKAB där jag nu är presschef, berättar han.

VÅGA PRATA I DIREKTSÄNDNING

Sedan gick det fort. Anders skickade in en ansökan, gjorde de obligatoriska säkerhetsintervjuerna, blev godkänd och kunde kort därefter gå den två veckor långa grundläggande soldatutbildningen för frivilliga (GU-F) som krävs om man inte gjort värnplikt.

– Det var så mycket på gång i bataljonen att jag fick hoppa in och göra vissa uppgifter redan innan jag hade hunnit gå befattningsutbildningen. En del var kopplat till Operation Mälardalen som är ett helt nytt grepp från vår bataljon eftersom vi är för få här uppe. Det innebär att vi helt enkelt rekryterat två insatsplutoner från Mälardalen som flygs upp hit och tillhör Hemvärnet här, berättar Anders.

För Viktorias del började hennes resa inom Hemvärnet med att hon gick med i Bilkåren, först civilt och sedan som transportgruppchef i ett underrättelsekompani.

– Efter några år blev jag inkommanderad till staben, egentligen som underhållsbefäl men när det visade sig att man saknade ett informationsbefäl ville de att jag skulle ta den rollen istället. Fördelen var att jag redan hade gått GU-F-en, hade hållit på med informationsaktiviteter och hade goda kontakter både inom Hemvärnet och med de olika frivilligorganisationerna. I det civila jobbar jag dessutom som lärare i språk, kommunikation och ledarskap så det passade bra av många anledningar, berättar Viktoria.

Största utmaningen i början var att våga stå inför en kamera och säga saker i direktsändning.

– Som lärare är jag ju van att stå och prata inför folk. Men att stå framför en kamera och säga saker som många i hela lokalområdet eller till och med hela landet skulle höra var lite läskigt i början, säger Viktoria.

HANDFASTA VERKTYG

Både hon och Anders är väldigt nöjda med befattningsutbildningen de gått för att bli infobefäl.

– Jag kanske var lite stöddig i början och trodde att jag kunde det här eftersom jag jobbat med kommunikation i 20 år och som journalist innan dess. Men jag insåg snabbt att det gällde att sitta framåtlutad och hänga med för det fanns jättemycket att lära. Fokus låg på att lösa uppgifter i krig. Några undrade hur man löser sina uppgifter i fredstid, men då svarade instruktörerna att det får vi lösa med våra bataljoner, vilket var helt rätt fokus, säger Anders.

Inte minst är han nöjd med alla de praktiska mallar och handfasta verktyg de fått med sig.

– Det har gett mig en energikick även i mitt civila jobb. Vanligtvis när jag ska förbereda en talesperson så brukar jag göra det muntligt. Men här kanske man bara har tio minuter på sig att förbereda sin bataljonschef på att kunna berätta om en allvarlig incident som inträffat. Strategin blir då att titta på vilken effekt vi vill uppnå, skriva ner de tre viktigaste punkterna som vi vill ska komma fram under intervjun och fokusera helt på dem, berättar Anders.

KAN BE ALLMÄNHETEN OM HJÄLP

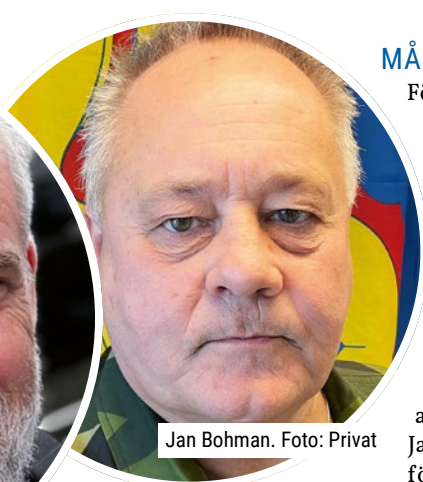
Exakt hur rollen som infobefäl ser ut kan variera mellan de olika bataljonerna.

– Infobefälet ska stötta bataljonen så de klarar sin uppgift. Men det är stor skillnad på att bevaka en flygplats i Norrland, en hamn i Göteborg eller en radaranläggning i Småland. Uppgifterna kan också variera utifrån vilka människor man har att göra med och vilken bataljons- och stabschef man har. Därför lär vi ut en attityd och sätt att tänka snarare än exakt hur man ska göra vid varje tillfälle, påpekar Fredrik Bojerud från Försvarsutbildarna som är kurschef för infobefälsutbildningen.

Att stötta sitt förband kan rent konkret handla om att öka förståelsen från allmänheten om olika truppreleaser, till exempel om man behöver stänga av vägar. Det kan också vara

Fredrik Bojerud. Foto: Privat

Jan Bohman. Foto: Privat

att be allmänheten komma med tips om misstänkta personer som rör sig i området eller be dem att inte störa hundarna.

– Ibland kan det röra sig om strategisk kommunikation på regerings- eller högkvarternivå som vi inte skapar själva men är med och stöttar. I de fallen blir vi mer som verktyg i någon annans verktygslåda. Ett typexempel var beredskapsövningen på nationaldagen då Hemvärnet kallades in på 24 timmar, vilket är ett sätt att visa att vi har förmågan och beredskap. Då finns infobefälen med och hjälper till att sprida detta. Ibland kan det också vara precis tvärtom, att det gäller att se till att något förblir hemligt, säger Fredrik Bojerud.

Själv har han varit med i Hemvärnet sedan 1985, varit infobefäl i utlandsstyrkan i Afghanistan och jobbat med media och framför allt radio i hela sitt liv – för närvarande som musik- och programchef för radiokanalen Retro FM. Han är också med i Criscom och Hemvärnsbefälens riksförbund, sitter i stab, är stridsledare och har tidigare varit kompanichef för ett insatskompani.

– Kombinationen av detta gjorde att jag fick frågan om jag ville vara kursledare för infobefälsutbildningen och har nu varit det på alla kurser som hållits hittills. Det bästa med att vara kurschef är att kunna bygga en brygga mellan militär verksamhet och kommunikation, och visa hur effektiv kommunikation kan stödja våra förband i att lösa sina uppgifter. Jag uppskattar också att se hur eleverna växer i sina roller och hur de sedan tillämpar sina kunskaper i verkligheten. Det är inspirerande, säger han.

Infobefälen jobbar både med intern och extern information – och båda är lika viktiga. Foto: Viktoria Hagerman

MÅSTE TRÄNA MED UTRUSTNINGEN

Försvarsutbildarnas första kurs för infobefäl hölls under 2018. Befattningen som sådan har funnits länge inom Försvarsmakten, dock inte i Hemvärnet, åtminstone inte som en renodlad roll.

– Tidigare fanns en befattning som var en kombination av infobefäl och underrättelsebefäl. Problemet var att när den ena rollen tog överhand fanns inte utrymme för den andra. Och med den galopperande utveckling vi sett på informationsarenan blev det allt tydligare att det behövde vara en egen befattning, säger Jan Bohman som är kommunikationschef för Södra militärregionen inom Hemvärnet och som varit med i framtagandet och utvecklingen av infobefälsutbildningen.

Utöver att vara delaktig i alla grundkurserna är han också med och ser till att infobefälen får den fortsatta utbildning och uppdatering de behöver för att klara sitt uppdrag. I södra militärregionen som han ansvarar för finns 11 hemvärnsbataljoner.

” INFOBEFÄLEN ÄR EN VIKTIG FUNKTION SOM KOMMIT FÖR ATT STANNA.

Jan Bohman, kommunikationschef för Södra militärregionen

– Vi har obligatoriska möten eller utbildningar varje år där vi träffas minst ett veckoslut och uppdaterar om det senaste som hänt, både när det gäller omvärldsläget och den tekniska utrustning de använder i form av kameror, publiceringsverktyg och annat. Sedan är det viktigt att de får möjlighet att träna med sin utrustning så att det sitter, säger han.

DRIVS AV NYFIKENHET OCH NYHETSNÄSA

I infobefälens avtal med Hemvärnet ingår att de ska delta i övningar eller utbildning minst åtta dagar per år. För både

När Lapplandsjägarbataljonen saknade soldater rekryterade man två insatsplutoner från Mälardalen. Infobefälet Anders Lindberg blev direkt inkastad i kommunikationen kring detta – innan han ens hunnit gå sin befattningsutbildning. Foto: Anders Lindberg

Anders Lindberg och Viktoria Hagerman blir det oftast betydligt mer än så. Inte för att de måste, men för att de vill.

– Jag tror att alla infobefäl känner likadant. Det är väldigt lustdrivet, vi är nyfikna, har nyhetsnäsa och vill vara med när det händer något. Kompaniet kanske har fått nya pansarskott, ska flyga drönare eller något annat och då vill jag vara där och ta bilder. Allt sådant som man kan visa upp gör också att det blir lättare att rekrytera och hjälper till att bygga försvarsviljan – vilket är en viktig del av vårt uppdrag, säger Anders.

Viktoria vill också trycka på hur viktig den interna informationen är.

– Det gäller att skapa bra informationsvägar så att man snabbt kan nå ut med budskap till soldaterna. Sedan handlar det om att bidra med sådant som stärker förbandsandan. Under senaste övningen hittade vi ett antal soldater från olika kompanier som vi lyfte fram. Och inför sommaren skrev jag ett sommarbrev med bilder och inslag från det som hänt tidigare under året. Det kan också handla om sociala medier-konton om vad som är på gång och som kanske även de anhöriga har tillgång till. Den typen av intern kommunikation där man både sammanfattar vad man gjort och berättar om vad som kommer sedan skapar tillförsikt och gör att alla känner sig delaktiga, säger hon.

GÖR BATALJONSTIDNING I FÄLT

En annan viktig uppgift är att göra en bataljonstidning när de har övning. Den sammanfattar både viktiga nyheter i omvärlden och vad som händer på plats.

– Jag tar mycket bilder, intervjuar någon som är med och berättar om saker som sker under övningen. Meny under övningen är något som alla brukar vara intresserade av också. Det brukar bli två-tre sidor som jag trycker upp och sätter i plastfickor på matplatser och liknande. Dessutom brukar jag lägga med några dagstidningar så att man ska kunna ta del av vad som händer i världen. Allt det här brukar vara väldigt uppskattat, säger Viktoria.

Det hon själv tycker är allra roligast med rollen som infobefäl är att det är så varierande och hela tiden innebär nya utmaningar.

– Jag älskar verkligen problemlösning, att få jobba med riktig verksamhet och att vara på tårna – och att få jobba med ett uppdrag som är så viktigt. Våra kulor är många gånger skarpare än en enskild skyttesoldats eftersom vi kan nå så många fler på samma gång. Så till er som vill göra samma resa och bli infobefäl säger jag bara: Ni kommer inte att ångra er om ni är beredda att ge er ut på det här äventyret!

TEXT: SARA BERGQVIST

STEGEN FÖR ATT BLI INFOBEFÄL

- Kontakta närmaste hemvärnsbataljon (Obs! Det är alltså Hemvärdet själva och inte Försvarsutbildarna som håller i rekryteringen)
- Skicka in ansökan
- Obligatorisk säkerhetsprövning
- Grundläggande utbildning för frivilliga (GU-F), 14 dagar (om man inte gjort värnplikt)
- Kurs 1 infobefäl HV
- Kurs 2 infobefäl HV

● fakta

OM INFOBEFÄLSUTBILDNINGEN

Försvarsutbildarna utbildar cirka 10–15 infobefäl en gång vartannat år. Nästa utbildning är planerad till 2025.

SÅ FÖREBYGGER DU BRAND – OCH SKYDDAR DIG OM DET ÄNDÅ BÖRJAR BRINNA

Det bästa är om det inte börjar brinna alls. Här kommer ett antal förebyggande åtgärder du kan göra för att förhindra brand – och vilka åtgärder du bör göra om det ändå börjar brinna.

Varje år larmas Räddningstjänsten ut till cirka 10 500 bränder i byggnader, varav närmare 6 000 i bostäder. Antalet bostadsbränder är dock betydligt fler än så – runt 20 000–25 000 om året. Det finns alltså all anledning att ha koll på hur man kan förebygga bränder och vad man bör göra om det väl börjar brinna.

FÖREBYGG BRÄNDER

Ha koll på spisen – där uppstår de flesta bränderna i hemmet

- Torrkokning är en vanlig brandsorsak. Lämna inte köket när spisen är på.
- Ställ inte saker på spisen. Någon kan slå på den av misstag.
- Rengör spisfläkten från fett 1–2 gånger i månaden. Fett som droppar ner på en varm platta kan börja brinna – och en brand på spisen sprider sig snabbt i ett fläktsystem som är fullt med fett.
- Ha alltid ett lock till hands när du steker eller friterar i olja eller annat matfett.
- Skaffa en spisvakt. Det är en apparat som kopplas till spisen och som känner av rök, värme och/eller rörelse och som kan larma, bryta elen eller släcka elden.

Tänk på detta när du använder öppna spisar och andra eldstäder

- Låt aska och kol svalna ordentligt innan du slänger dem. Lägg i en plåthink med lock.
- Förvara hinken på ett obrännbart golv, till exempel stenplattor utomhus. Ställ inte hinken på träaltanen!
- Släng aldrig aska i soppåsen. Glöden kan finnas kvar i upp till två dygn.
- Förvara inte papperspåsar, tidningar och annat lättantändligt material nära en varm kamin – de kan antändas av värmen.
- Soteld i skorstenen orsakar många bränder. Använd enbart torr ved.

Ha koll på stearinljusen

- Gå aldrig ifrån stearinljus som brinner. Utgå från principen att den som har tänt ljuset och har koll på att det finns ett brinnande ljus i rummet också släcker det.

- Ställ inte tända ljus i en hylla med hyllplan ovanför. Det gäller även värmeljus eftersom stearin som börjar brinna kan skapa en hög låga.
- Om man använder flera värmeljus bör det vara minst fem centimeter mellan dem. Flera värmeljus bredvid varandra kan bli så heta att stearinet förångas och bildar en stor flamma.

Ha koll på dina elprylar

- Använd inte elprylar med trasiga sladdar eller kontakter. Använd bara CE-märkta produkter.
- Lämna inte mobiladdare kvar i uttaget. Ladda inte när du sover.
- Använd inte diskmaskin, tvättmaskin och torktumlare om du inte är hemma. Använd gärna en timer till kaffebyggaren.
- Se till att all teknisk utrustning har bra ventilation. Bygg inte in datorer och tv-apparater och täck inte över med dukar och annat. Lägg inte kläder på eller för nära element.

Rökning orsakar fortfarande många bränder

- Rök inte i sängen eller någon annanstans där du kan somna.
- Häll vatten i askkoppen innan du tömmer den.

Förvara brandfarliga vätskor och gaser på betryggande sätt

(Se utförlig artikel om detta i Försvarsutbildaren nr 1 2024)

Förvara inget i trapphuset

Ställ inte barnvagnar, lådor, sopor och annat i trapphuset som kan orsaka brand och förhindra utrymning.

SKAFFA UTRUSTNING SOM SKYDDAR MOT BRAND

- Sätt upp minst en **brandvarnare** per våningsplan – helst både i hallen och alla sovrum.
- Brandvarnaren ska sitta i taket. Testa en gång i månaden genom att trycka på testknappen.
- Köp en **pulversläckare** (ABC-släckare). De klarar de flesta typer av bränder, inklusive brännbara vätskor och gaser. Rekommendationen för hemmabruk är en släckare på minst sex kilo. Se till att alla i hushållet vet var den finns och hur man använder den.

HÄR STARTAR BOSTADS- BRÄNDERNA OFTAST

1. Kök – 33,1 procent
2. Skorsten – 14 procent
3. Vardagsrum – 6,9 procent
4. Balkong/altan – 4,8 procent

Källa: Brandskyddsföreningen.se/Folksam.
Siffrorna avser bostadsbränder där
Räddningstjänsten gjorde en
insats 2014

- Skaffa en **brandfilt**. Förvara den i köket nära spisen.
- Om du bor i en villa med fler våningar bör du ha en **utrymningsstege** på ovanvåningen.

VID BRAND: RÄDDA – VARNA – LARMA – SLÄCK

- Rädda och varna andra om du upptäcker att det brinner.
- Släck branden om du kan.
- Om du inte kan släcka branden och det brinner i din egen lägenhet/hus: Se till att du själv och alla andra i bostaden snabbt kommer ut. Värmen och röken stiger uppåt, så håll dig nära golvet om rummet är rökfyllt.
- Stäng dörren till rummet och lägenheten där det brinner för att förhindra att elden och röken sprids.
- Larma 112.
- Gå aldrig ut i ett rökfyllt trapphus.
- Öppna inte en dörr om du inte är säker på att det inte brinner på andra sidan. Känn om dörren är varm upptill. En lägenhetsdörr kan stå emot en brand i cirka 30 minuter.

SÅ SLÄCKER DU ELDEN

Brand i kastrull: Kväv elden med ett lock eller en brandfilt. Försök inte släcka med vatten! Vattenångan för med sig och sprider brinnande små oljedroppar, vilket ger ett explosionsartat förlopp.

Brand i någons kläder: Lagg personen ner. Kväv elden med en brandfilt eller liknande. Börja släcka vid huvudet och fortsätt neråt. Om det brinner i dina egna kläder: Lagg dig ner och kväv branden mot marken. Skydda ansiktet med händerna.

Brand i elutrustning: Dra ur kontakten! Kväv elden med en brandfilt eller släck med vatten. Om du har en pulversläckare behöver du inte dra ut kontakten först.

Brand i möbler och inredning: Använd pulversläckaren. Börja med att dra ut säkringen. Rikta slangen mot botten av elden, tryck ner handtaget och spruta. En liten brand kan släckas med en brandfilt.

SKYDDA DIG MOT BRAND UTANFÖR HEMMET

- Kolla var utrymningsvägarna finns när du befinner dig i offentliga lokaler eller om du bor på hotell.
- Se till att semesterbostaden du hyr eller lånar har fungerande brandvarnare. Skaffa en godkänd resebrandvarnare som du kan ta med dig.
- Glöm inte brandvarnare, brandsläckare och brandfilt i båt och husbil.

DET ÄR RÖKEN SOM DÖDAR!

Två andetag med giftig brandrök kan räcka för att bli förvirrad och förlora orienteringsförmågan. Efter ytterligare ett par andetag kan man bli medvetlös. Hög exponering av brandrök kan snabbt leda till kvävning även om man andas in ren luft efteråt. Om man andats in brandrök ska man därför alltid uppsöka läkare. Om man sover vaknar man inte av röken, utan den gör att man sover ännu djupare.

NÄR DET VÄL BÖRJAT BRINNA GÅR DET SNABBT!

De första 1–2 minuterna har man ofta möjlighet att släcka branden själv. Sedan kan det gå väldigt fort. Efter 3–4 minuter kan branden ha växt ordentligt och alltmer rök samlats i taket. När tillräckligt mycket varm rök samlats i rummet börjar röken brinna och hela rummet blir snabbt övertänt. Detta kan gå så fort som på fem minuter. I vissa fall kan brandförloppet bli ännu snabbare.

TEXT: SARA BERGQVIST

KÄLLOR: Msb.se, Brandskyddsföreningen.se, Yle.fi, Viivilla.se, Hsb.se, If.se

FÖRSVARSDOM SKARABORG BESÖKER HEMVÄRNSÖVNING

UNDER EN FÄLTHELG med Försvarsundom Skaraborg anordnades ett uppskattat studiebesök vid en hemvärnsövning. Inledningsvis skedde samling vid Soldathemmet där ungdomarna orienterades om Hemvärnet, dess uppgifter och vad som krävs för att vara med i Hemvärnet.

Härefter skedde packning av utrustning inför dagens övning som omfattade bland annat förläggningstjänst. Lunch intogs på militärrestaurangen vid regementet. Efter marsch till förläggningsplatsen upprättades tältförläggning och genomfördes utbildning i hur tältkaminen fungerar. Efter tältslagningen genomfördes utbildning och praktisk hantering av kniv, yxa och såg. En överflygning från hemvärnsflyget förlänade kommandot "Flygare skydd", vilket blev ett uppskattat avbrott. Middagsmålet utspisades i form av påsmat följt av korvgrillning på kvällen.

Väckning skedde till revej framfört av hemvärnstrumpetaren Patrik Karlsson. Omtumlande och brutalt. Efter frukost revs förläggningsplatsen och vidaretransport till övningen med besök vid olika pågående moment. Bland annat besöktes stabsplats och sjukvårdstält. Motorcykelordonnanserna förevisade sina fordon och skyttesoldaterna redovisade sina uppgifter och förmågor. Hela programmet med besök på övningen avslutades med utspisning av lunch från ett fältkök tillhörande Hemvärnets kokgrupp.

TEXT: HANS INGBERT

Hemvärnssjukvårdare tillika förbundsstyrelseledamot orienterar om hemvärnssjukvården. Foto: Patrik Karlsson

HOTET FRÅN DRÖNARE – HUR MÖTER VI DET

Föredragshållare Lars Jakobsson.

EN DRÖNARES TJÄNST I FÖRSVARET på temat hot eller möjlighet utgjorde en kvällsföreläsning för närmare 40 deltagare i Soldathemmet vid Skaraborgs regemente, anordnad av Försvarsutbildarna Skaraborg. Föredragshållare var förvaltare Lars Jakobsson från Försvarsstaben vid Högkvarteret.

En drönare (även benämnd UAV/UAS, Unmanned aerial vehicle) är en obemannad flygande farkost som finns i olika storlekar. Drönaren styrs vanligen från marken av en pilot. I samhället finns i dag en stor mängd olika drönare att tillgå men väger den över 250 gram fordras ett så kallat drönarkort för att flyga den. Det bedöms finnas omkring 500 000 drönare, men bara ca 50 000 drönarkort! Många flygningar förekommer i anslutning till Försvarsmaktens verksamhet och vissa av dessa flygningar kan utgöras av någon form av underrättelseinhämtning.

Erfarenheterna från Ukraina visar att mindre, billiga drönare används som ett vapen. Drönarna betraktas i dessa sammanhang som förbrukningsvara. Försvarsmakten i Sverige är inte där ännu.

Det noteras att en drönare, genom nyttjande av länken mellan pilot och drönare, kan störas ut. Det finns härutöver ett antal andra motmedel; allt från enklare burna system till fasta installationer kring flygplatser, hamnar och liknande. En utstörd drönare ska omhändertas av utbildad personal så att den inte flyger i väg igen. Andra motmedel utgörs av maskering och skenmål.

TEXT OCH FOTO: LEIF WETTERLID

INTERNATIONAL CADET CAMP ŽALGIRIS 2024

DEN 21 JULI ÅKTE TVÅ INSTRUKTÖRER och sex ungdomar från förbunden Göteborg och Bohuslän-Dal till Litauen för att medverka på ett internationellt ungdomsläger. Totalt var det 200 ungdomar som deltog från sju olika länder; Estland, Lettland, Litauen, Polen, Ukraina, Georgien, och Sverige. Lägret hölls på ett artilleriregemente ca en och en halv timme från Kaunas i en mindre ort som heter Žalgiris.

Första aktiviteten för veckan var skytte. Ungdomarna fick skjuta med gevär 22, pilbåge och testa precisionskast i blind handgranat. Dagen bestod av olika tävlingar och en av våra svenska ungdomar låg i toppen på varje tävling. Riktigt grymt jobbat!

Dag nummer två var det kajakpaddling som stod på schemat. Ungdomarna blev hämtade på regementet för att sedan åka vidare till en å som låg lite längre bort. Totalt var sträckan 22 kilometer lång som ungdomarna skulle paddla. Det var en påfrestande utmaning men alla kom fram glada och nöjda över dagen.

Dagen därpå blev ungdomarna bussade till en äventyrspark där de skulle få testa deras höjdförmåga genom att gå olika höghöjdsbanor. De kunde välja mellan olika svårighetsgrader och höjder. Den högsta banan låg på 18 meter över marken

och var den svåraste banan av alla. Vissa av ungdomarna var lite övermodiga och påbörjade den svåraste men fick sedan bli nedplockade medan andra ungdomar började på den lättaste för att sedan jobba upp sig.

Sista dagen var det Tactical training och denna dagen hade ungdomarna längtat till. Hela dagen bestod av olika stationer; terrängskiss, knäppetält, framryckningssätt och TOS. Till sist fick de genomföra ett eldöverfall mot uppblåsta ballonger som låg utspridda i terrängen med airsoftgevär.

Som avslutning på veckan skulle varje nation framföra sin nationaldans, vi valde att dansa bugg. Det var den dansen vi var mest bekväma med. Så kvällen innan övade vi för fullt för att sedan framföra den på fredag kväll. Det blev väldigt lyckat och alla ungdomar tyckte det var så roligt.

Ungdomarna ville inte åka hem när vi vaknade på lördag morgon, de hade lärt känna så många nya människor och skapat sig många nya minnen så de ville gärna stanna ett tag till. Det var en berikande vecka med mycket utbyte av kunskap och erfarenhet.

TEXT OCH FOTO: ALEXANDER FORSBERG
OCH AMANDA LARSSON

Ungdomarna fick varierande aktiviteter under veckan och hade gärna stannat ett tag till.

SAMLAD REKRYTERING UNDER BILLIGE OUTDOOR

BILLIGE OUTDOOR ÄR ETT STORT utomhusarrangemang med bl.a. SM i utematlagning, tävlingar i olika former och ett stort antal utställare. Likt flera gånger tidigare deltog Försvarsutbildarna tillsammans med ett antal andra frivilliga försvarsorganisationer (FFO). Syftet med deltagandet är att sprida information om verksamheten och rekrytera medlemmar. Antalet besökare var förhållandevis stort och en och annan besökare kan säkerligen komma att bli medlemmar i en frivillig försvarsorganisation och kanske engagera sig på olika sätt. Försvarsutbildarna noterade särskilt ett intresse för Försvarsungdom, en verksamhet som bedrivs för ungdomar mellan 15 och 20 år.

Ordföranden i FOS Skaraborg (ett gemensamt forum för alla verksamma frivilliga försvarsorganisationer i Skaraborg) höll ett anförande där hon presenterade frivilligorganisationernas verksamhet och vilka förmågor som finns samlade hos dessa. Utöver Försvarsutbildarna deltog Frivilliga Automobilkåren, Frivilliga radioorganisationen och Civilförsvarsförbundet samt presidiet för FOS Skaraborg.

TEXT OCH FOTO: HANS INGBERT

Förbundsstyrelsens ordförande och rekryteringsansvarige i informationstagen.

Unga militärmusiker spelar vid firandet av järnvägen Växjö-Karlskrona/Kalmar, som fyllde 150 år i augusti 2024. Foto: Robert Augustsson

FÖRSVARSBILDARNA KRONBERG BILDAR UNGDOMSMUSIKKÅR

KRONBERGS HEMVÄRSMUSIKKÅR avvecklades för några år sedan. Försvarsutbildarna Kronoberg bildar nu en ungdomsmusikkår med bas i Växjö. Målet är att musikkåren ska bli en tillgång för hela Kronobergs län.

– Genom att bilda en ungdomsmusikkår vill vi ta vara på ungdomars musikintresse och introducera dem för militärmusik, säger Johan Nyström, styrelseordförande i Försvarsutbildarna Kronoberg.

Ungdomsmusikkåren har redan nu engagerat ett 15-tal unga musiker, som börjar sina repetitioner och spelningar nu i höst. Målet att det till årsskiftet ska vara ett 30-tal ungdomar engagerade i musikkåren, som även välkomnar unga vuxna.

– På längre sikt vill vi återinföra en vuxenmusikkår i Kronobergs län. När våra ungdomar fyller 18 år ska de i framtiden kunna gå vidare till en vuxen militär musikkår.

Johan Nyström fortsätter:

– Kriget i Ukraina har påvisat behovet av kulturell motståndskraft. En vuxen militärmusikkår är Kronobergs Försvarsutbildningsförbunds bidrag till detta. Musikkåren kommer kunna stödja hela totalförsvaret inom länet.

Den nybildade ungdomsmusikkåren leds av Stellan Bresch och Robert Augustsson, ungdomsledare och dirigent. De har båda två lång erfarenhet av militärmusik på professionell nivå.

TEXT: ANNIKA SAND

INFORMATION FÖR VÄRNPLIKTIGA

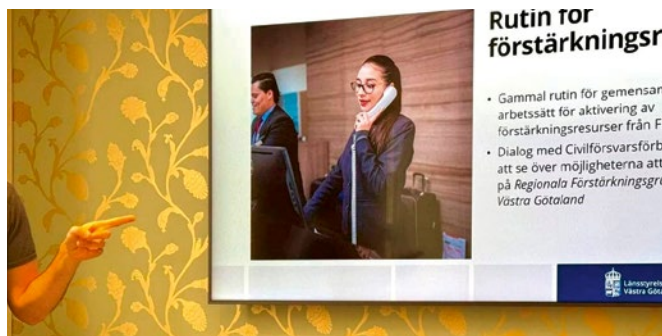
GENOM VÄLVILLIGT TILLMÖTESGÅENDE från Chefen P4 tillika Skaraborgsförbundets ordförande har Skaraborgs Försvarsutbildningsförbund vid två tillfällen fått möjlighet att orientera samtliga uttryckande värnpliktiga om Försvarsutbildarnas och övriga frivilliga försvarsorganisationers verksamhet under en timmes tid. För informationen svarade förbundsstyrelsens ordförande, vice ordförande och rekryteringsansvarig. Informationen tog fasta på verksamheten här och nu kombinerat med några utblickar framåt. Särskilt betonades möjligheterna att utbildas till instruktörer och ungdomsledare samt engagera sig som funktionär eller efter hand att mera aktivt medverka i någon

Götasalen fyllda av uttryckande värnpliktiga. Foto: Karin Sandén

av de frivilliga försvarsorganisationerna. Informationen gav upphov till ett antal frågor från de värnpliktiga. Informationen vände sig till uttryckande värnpliktiga från samtliga utbildningskompanier vid P4.

TEXT: HANS INGBERT

Strukturer är viktiga för samverkan.

SAMVERKANSMÖTE MED LÄNSSTYRELSEN VÄSTRA GÖTALAND

DEN 31 MAJ hade Länsstyrelsen Västra Götaland kallat till samverkansmöte på Länsstyrelsen Göteborg, med 18 frivilliga försvarsorganisationer. Deltagare från Försvarsutbildarna var regional utbildningsledare väst Erik Sielaff samt Nils-Bertil Garpland, förbundsordförande i Försvarsutbildarna Göteborg. De representerade de fyra förbund som verkar inom Länsstyrelsens område.

Länsstyrelsens ambition är att skapa en varaktig struktur för samverkan. Det finns en gammal överenskommelse om hur man ska "larma" frivilligresurser. Länsstyrelsen vill nu förbättra den genom att pröva att använda Regionala förstärkningsgruppen i Västra Götaland (Civilförsvarsförbundet) som mottagare av "larm" och begäran om hjälp av frivilliga. Man avser pröva detta genom en övning med sju frivilliga försvarsorganisationer.

TEXT OCH FOTO: NILS-BERTIL GARPLAND

GRUNDLÄGGANDE SOLDATUTBILDNING FÖR FRIVILLIGA

KURSEN GRUNDLÄGGANDE SOLDATUTBILDNING för frivilliga (GU-F) har med gott resultat genomförts av Försvarsutbildarna Skaraborg på, i huvudsak, Skövde garnison. Utbildningen utgör en grundplattform för specialister inom Försvarsmakten, främst inom hemvärnsförbanden, och genomförs under 14 dagar. Specialister utgörs av hundförare, sjukvårdare, signalister, kommunikationsbefäl, fordonsförare, fältkockar, stabsassistenter, flygförare med flera som inte genomfört värnpliktsutbildning.

22 deltagare genomförde kursen med godkänt resultat. De kan nu gå vidare med fortsatt utbildning inom vald specialistkompetens. Ingående utbildningsmoment i GU-F är bl a sjukvård, vapentjänst på automatkarbin alternativt pistol (beroende på befattning), förläggningstjänst, exercis och skydd mot kemiska stridsmedel.

TEXT: HANS INGBERT

Ett av momenten är hantering och bärning av bår. Foto: Suzanna Nilsson

Kjell Mäki. Foto: Foto: Mona Lundström Mäki

KRÖNIKAN

ARBETET I STYRELSEN ÄR VERKSAMHETENS LYFTKRAN

HEMLIGHETEN BAKOM EN FRAMGÅNGSRIK styrelse är rätt ledamöter som förstår sitt uppdrag. Under mina många år som ordförande i valberedningen för Försvarsutbildarnas överstyrelse har vi arbetat fram ett recept för ett lyckat styrelsearbete. Den styrelse som lyckas få ingredienserna i detta recept att samverka kommer att lyfta sin organisations verksamhet på ett avgörande sätt.

Styrelsen i en ideell förening, som Försvarsutbildarna, har som sin viktigaste uppgift att tolka medlemmarnas vilja och förväntningar så som dessa formuleras på årsstämman. Styrelsens konkreta arbete blir sedan att besluta om strategier för att nå dessa mål samt att följa upp verksamheten så att den bedrivs enligt dessa strategier. Det är dessutom viktigt att organisationens mål och syfte uppfylls, så som de är formulerade i stadgarna. Allt detta kräver kunniga styrelseledamöter med rätt kunskaper och kompetenser.

Det innebär att föreningens valberedning har en oerhört viktig roll i föreningen. Valberedningen har till uppgift att leta fram och föreslå lämpliga kandidater till styrelsen och ska kunna konkretisera verksamhetens förväntningar på varje roll i styrelsen. Ledamöterna i valberedningen måste därför veta vart verksamheten är på väg och ha stor kunskap om kvaliteten på det nuvarande styrelsearbetet. Funktionärernas insatser måste ständigt följas upp och utvärderas och det får inte anses givet att bli omvald.

LEDAMÖTERNAS ROLLER

Att vara styrelseledamot är ett förtroendeuppdrag där man företräder helheten och kollektivet. Det krävs en strikt lojalitet mot verksamheten och det är viktigt att ledamoten oavbrutet deltar i arbetet med att uppfylla föreningens stadgar och årsstämman målsättningar. Om medlemmarnas viljor är splittrade gäller det att fokusera på verksamhetens och organisationens bästa. Lojalitet, respekt och integritet är viktiga och grundläggande

förutsättningar för ett gott och framgångsrikt styrelsearbete. Det är även viktigt att renodla rollerna i styrelsen för att styrelsearbetet ska fungera.

En ordförande behöver ha förmåga att arbeta för att hela styrelsen får möjlighet och förutsättningar att ingå som aktiva och viktiga delar i ett vinnande team. Varje ledamot ska ha frihet under ansvar.

Förutom detta ska ordförande ha förmågan att leda styrelsemöten, formulera styrelsens beslut samt vara länken mellan verksamhet och styrelse och ett stöd för verksamheten och dess olika funktionärer. Ordföranden bör ha ett övergripande perspektiv, vara bra på att dokumentera, ha förståelse för den ideella föreningens eller förbundets situation och framför allt ha tid att utföra sitt uppdrag.

VERKSAMHETENS BEHOV STYR

Om styrelsen ska fungera bra måste dess arbete anpassas till verksamhetens behov. Det innebär att göra uppsatta mål tydliga och förankra dem i verksamheten. Det innebär att hålla möte när det finns behov. Det innebär också att söka kompetenser utanför styrelsen när detta behövs. Det kan till exempel vara vid särskilt viktiga beslut eller när stora satsningar kräver mer av styrelsen. I dessa fall är det klokt att bilda tillfälliga arbetsgrupper av intresserade och kompetenta medlemmar utanför styrelsen, att adjungera sökta kompetenser eller anlita en expert.

Försvarsutbildarna har påbörjat ett projekt med syfte att utveckla stödet till sina styrelser. I ett första steg riktas stödet till organisationens förbundsstyrelseordföranden.

Mina 40 aktiva frivilligförsvarsår på lokal, regional och nationell nivå med upplevelser, lärdomar, erfarenheter, värdefulla nätverk och vänner för livet är kvaliteter som vida överstiger pekuniär framgång.

KJELL MÄKI, senior utbildare

BOENDE PÅ KURSER – SÅ FUNKAR DET

Foto: Sara Hardingz

På Försvarsutbildarnas kurser ingår ofta övernattnig för deltagarna och det blir en del av själva utbildningen. Framför allt är det en möjlighet att träna på att dela rum med personer som man inte känner.

JOHN STRANDBERG ARBETAR som regional utbildningsledare i Försvarsutbildarnas norra region sedan ett drygt år tillbaka. Bakom sig har han ungefär femton år som yrkesofficer. Han är med andra ord van vid sovsalar, logement och tält och att dela nattsömmen med många i samma utrymme.

God sömn är grundstommen för välmående, även under kurser, säger han.

DEL I TVÅBÄDDSRUM

Deltagarna på Försvarsutbildarnas kurser bor ofta i tvåbäddsrumsrum. På de militära kurserna handlar det ibland om inkvartering på logement på ett regemente eller i tält på ett övningsfält. Dusch och toalett delas ofta med andra. Många kurser hålls på någon av Försvarsutbildarnas kursgårdar och då är det "del i dubbelrum" som gäller. För den ovane kan det vara en viss utmaning.

John Strandberg kan förstå att frågorna kring boendet kan vara många för den som aldrig varit med. Hur ska jag kunna sova om grannen snarkar, om den vill vara uppe längre än jag eller om jag riskerar att smittas av fotsvamp om vi är många som duschar i samma utrymme?

För att inte störas av rumskamrater, finns det knep. Hörselproppar brukar alltid finnas tillgängliga för att inte störas av snarkande rumsgrannar. Jag rekommenderar även den ljuskänsliga att ta med sig egen sovmask, säger han.

När det gäller kursernas instruktörer gäller andra regler och strävan är att de ska ha enkelrum, bland annat ur arbetsmiljösynpunkt. Instruktörernas arbetsdag slutar inte när de lämnar klassrummet och deltagarna, utan då har de ytterligare arbete att göra. I undantagsfall kan två instruktörer dela rum.

VIKTIGT ATT VARA FÖRBEREDD

Dela boende och hygienutrymmen med andra innebär utmaningar för varje enskild individ att ha beredskap inför.

Jag vet flera från Sveriges södra delar som kommer upp till oss här i norr och inte riktigt är beredda på att solen lyser dygnet runt under sommaren, säger John.

Badtofflor är en annan sak att tänka på om man duschar i gemensamma utrymmen och, för den ljudkänslige, brusreducerande hörlurar. Alla behöver ta eget ansvar för att ha rätt personlig utrustning som även innefattar hjälpmedel för att sova bra tillsammans med andra. För om kriget eller krisen kommer, då är det detta som gäller, är John Strandbergs medskick.

Han vill dock poängtera att den kursdeltagare som känner oro inför boendesituationen ska prata med sin kurschef.

Ulf Hammarlund är utbildningschef på Försvarsutbildarna och han säger att den stora utmaningen med boendet just nu är att få sovplatserna att räcka till på de militära anläggningarna. I Halmstad, till exempel, finns det knappt några boenden alls för närvarande på grund av renoveringar och ett ökat tryck på grund av gästande utländska förband.

Men han vill, liksom John Strandberg, slå ett slag för Försvarsutbildarnas egna kursgårdar som både är fina och omtyckta. I dagsläget hålls 80 procent av alla civila utbildningar som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) beställer på kursgårdarna.

TEXT: BEATA HANSSON

● fakta

Vid kurser på militära anläggningar sker boende i logement och hygienutrymmen delas med övriga kursdeltagare.

Vid kurser på kursgårdar sker boende i flerbäddsrumsrum. På vissa boenden kan det vara vandrarhemsstandard med dusch och toalett i korridoren.

Vid kurser som genomförs på hotell sker boende i dubbelrum. Sängkläder och handduk tillhandahålls om inte annat anges i antagningsbeskedet.

Lv 6 – Åter i hetluften

FRÅN ATT VARIT nedlägningshotade som truppslag i början på 2000-talet till att vara det kanske mest expansiva. Luftvärnet står nu helt i fokus efter lärdomarna från kriget i Ukraina och en stor del av arméns budget ska gå till luftvärnet som, förutom det nya luftvärnssystemet 103 Patriot, snart får helt nya system, skriver Försvarsmakten i en nyhetsartikel på sin hemsida.

– Patriot är ett avancerat luftförsvarssystem som klarar att bekämpa mycket snabba ballistiska missiler samt kryssnings- och attackrobotar. Dess effektivitet beror framförallt

på bra radartäckning och lång räckvidd. Det har kontinuerligt uppraderats efter de hot som utvecklats, berättar Daniel O’Grady från USA, som har tre decenniers stridserfarenhet av Patriotsystemet.

Daniel O’Grady är nu konsult på Lv 6 och imponeras av hur långt och snabbt svenskarna kommit med integrering av systemet i luftvärnsbataljonerna.

Eftersom luftvärnet ska växa så mycket, behöver det utbildas på en plats till. Därför samarbetar man med I 19 i Boden, för att etablera ett brigadluftvärn där.

Luftvärnssystem 103 Patriot. Foto: Antonia Sehlstedt / Försvarsmakten

Generallöjtnant Michael Claesson blir ny ÖB under hösten

MICHAEL CLAESSION tillträder som ÖB den 1 oktober och befordras i samband med det till general, skriver Försvarsmakten i en nyhetsartikel på sin hemsida.

– Det är en oerhört komplex, men inspirerande uppgift. Jag ser fram emot att tillsammans med all personal, såväl anställda som frivilliga, sätta ytterligare tryck på att leverera försvarsförmåga framåt, säger Michael Claesson.

Det är 40 år sedan Michael Claesson ryckte in som värnpliktig. Men det var inte hans första kontakt med Försvarsmakten, redan i grundskolan hade han tagit sikte på en karriär inom försvaret och han var engagerad i frivilligrörelsens ungdomsverksamhet från 15 års ålder.

Idag är han chef för Försvarsstaben men han har haft många olika roller genom åren. Bland annat har han varit chef för Norrbottens pansarbataljon på I 19 och för Markstridsskolan, och

i omgångar militär rådgivare vid Försvarsdepartementet, utrikesdepartementet och Sveriges Nato-delegation vid Nato-högkvarteret i Bryssel. En av de mest framträdande rollerna som Michael Claesson har haft är som insatschef mellan 2020 och 2023.

Michael Claesson, ny ÖB från 1 oktober. Foto: Axel Öberg / Försvarsmakten

Foto: Jesper Sundström / Försvarsmakten

Hemvärnen i Skandinavien stärker samarbetet

ÖKAD KAPACITET OCH HÖGRE grad av interoperabilitet inom Nato som ska ge operativ effekt. Där ligger fokus när Danmark, Norge och Sverige nu stärker banden mellan ländernas hemvärn ytterligare, skriver Försvarsmakten i en nyhetsartikel på sin hemsida.

– Vi i Skandinavien har ett gemensamt ansvar baserat på geografi, intresseområden och värderingar. Sedan lång tid tillbaka har vi haft starka militära kopplingar till varandra. När alla

tre länder nu är Natoallierade blir samarbetet mellan oss ännu viktigare, säger rikshemvärnschef Laura Swaan Wrede.

Den 2 juli träffades ländernas respektive rikshemvärnschefer för att teckna ett nytt avtal inom samarbetet. Avtalet ska skapa bättre förutsättningar för att genomföra operationer i gränsområdena. Mer samarbete kring utbildningar, övningar och utveckling ska ge en gemensam, ökad operativ förmåga.

Nytt tillståndsregister för explosiva varor

DEN 8 JULI TOGS ett nytt nationellt tillståndsregister för explosiva varor (NATEV) i bruk, skriver MSB i en nyhetsartikel på sin hemsida.

Syftet är att registret ska försvåra tillgången till sprängmedel för illegal användning. Registret gör det möjligt att kontrollera vem eller vilka som har tillstånd gällande explosiva varor i Sverige och om det är giltigt. Fördelarna med registret är att kommuner och tillståndsgivare kommer kunna se information om vilka tillstånd som utfärdats i andra kommuner.

– I och med registret kommer det att bli enklare att kontrollera att ett tillstånd är giltigt, exempelvis i samband med försäljning eller vid olika myndighetskontroller, säger Suzanne Noreklint, enhetschef på enheten för hantering av explosiva varor på MSB.

NATEV möjliggör också en förenklad samverkan mellan kommuner och myndigheter. Registret kan komma att bli ett viktigt verktyg för Polismyndigheten i arbetet med att motverka organiserad brottslighet.

Foto: MSB / Johan Eklund

Sverige bidrog med flygplan för brandbekämpning

UNDER SOMMAREN rasade flera stora skogsbränder i södra Europa, bland annat utmed den grek-bulgariska gränsen och i Nordmakedonien.

Sverige skickade, genom MSB, fyra skopande flygplan som bistod i släckningsarbetet. Detta skriver MSB i nyhetsartikel på sin hemsida.

– När vi gör bedömningen att skicka plan så är det viktigt att vi behåller en god beredskap i Sverige. Vi följer kontinuerligt brandriskläget i Sverige och just

nu bedöms den vara låg. Vi har flygande resurser att använda om det skulle behövas och i detta fall har vi säkerställt det genom att, trots de låga riskerna, även ha två helikoptrar i extra beredskap, säger Jenny Wärja på MSB och fortsätter:

– Styrkan i EU-samarbetet är att vi använder våra resurser på ett effektivt sätt och samarbetar och hjälper varandra. Sverige är en del av EU:s beredskap, på samma sätt som EU är en del av Sveriges.

Mindre skopande flygplan. Foto: Saab AB / Jörgen Ericsson

Sverige beställer fler Black Hawk

FÖRSVARSMAKTEN HAR I DAG femton exemplar av Helikopter 16 (även kallad Black Hawk) som samtliga är placerade på Helikopterflottiljen i Linköping. Det är inte beslutat på vilken eller vilka av förbandets tre verksamhetsorter som de tolv nya maskinerna kommer att placeras, skriver Försvarmakten i en nyhetsartikel på sin hemsida.

Helikopter 16 anskaffades första gången 2011 då femton exemplar beställdes. Bland de första uppdragen ingick att delta med sjukvårdstransport under

insats i Afghanistan. Den senaste internationella insatsen som Helikopter 16 ingick i var i Mali 2022.

– Helikopter 16 är ett väl beprövat system som vi är nöjda med. Det är en robust och mångsidig maskin som är byggd för att fungera i en krigssituation. Den kan transportera människor och materiel både i och under helikoptern, bära brandtunna och landa på otillgängliga platser dag som natt, säger överste Mats Antonson, chef Helikopterflottiljen.

Helikopter 16 med hängande last. Foto: Lasse Jansson / Försvarmakten

Nya spannbåtar stärker förmågan till ubåtsjakt inomskärs

SPANBÅTARNAS STYRKA är att dolda ligga och spana både under och över vattenytan. Ett kostnadseffektivt system där marinen med små resurser kan kontrollera ett stort geografiskt område.

– Vi lägger ut våra sonarbojar i trånga farleder, sund, passager och andra platser vi bedömer som intressanta. Behöver vi göra en vapensinsats har vi tillräckliga fartresurser och sjunkbomber ombord, berättar Johan Bensköld, fartygschef på HMS Dristig i en nyhetsartikel på Försvarmaktens hemsida.

Spannbåtarna fokuserar främst på ubåtsjakt där man använder

sina sensorer i det passiva sonarbojsystemet 911. Man bedriver också optisk spaning på ytan, bland annat med hjälp av mörkerhjälpmedel. För att få en så stor bredd som möjligt när man spanar inom ett område arbetar spannbåtarna ofta tillsammans med minröjningsfartyg och bevakningsbåtar.

Såväl vapensystem, sensorer som metoder och rutiner förfinas och utvecklas. Geografiskt är spannbåtarna jämnt fördelade på minröjningsdivisionerna i Karlskrona och Berga.

Spannbåten HMS Dristig under övning. Foto: Carl Wachtmeister / Försvarmakten

Charlotte Petri Gornitzka lämnar uppdraget som GD för MSB

CHARLOTTE PETRI GORNITZKA lämnar sitt uppdrag som generaldirektör på MSB den 31 oktober, skriver MSB på sin hemsida.

Charlotte Petri Gornitzka tillträdde som generaldirektör för MSB i december 2021. Den 31 oktober 2024 gör hon sin sista dag på myndigheten för att den 1 november 2024 påbörja tjänsten som landshövding för Gotlands län. Charlotte Petri Gornitzka kommer att kombinera tjänsten med att vara nationell rådgivare för stärkt privat-offentlig samverkan i totalförsvaret.

– MSB har en viktig roll i att fortsätta stärka det civila försvaret på bred front. Jag kommer att fullfölja min återstående period på MSB med full kraft framåt. Jag ser fram emot att arbeta för Sveriges samlade beredskap i

mina nya roller, säger Charlotte Petri Gornitzka.

Avgående generaldirektör Charlotte Petri Gornitzka. Foto: Eva Dalin / MSB

Utredning av översvämningarna som drabbade Jönköpings län

MSB HAR BESLUTAT att översvämningarna som uppstod till följd av regnoväddret den 10 juli och som drabbade delar av Jönköpings län ska utredas. Länsstyrelsen i Jönköpings län har därför fått uppdraget att utreda konsekvenserna av översvämningarna inklusive länets beredskap för extrema skyfall, skriver MSB i en nyhetsartikel på sin hemsida.

Beslutet baseras på EU:s översvämningdirektiv. Syftet med direktivet är att minska de negativa konsekvenserna av översvämningar och på så sätt värna om människors hälsa och skydda miljön, vårt kulturarv samt ekonomisk verksamhet. Förordningen innebär också en

skyldighet för medlemsländerna att hämta erfarenheter från inträffade händelser och rapportera in information om konsekvenser när större översvämningar inträffar.

MSB ansvarar för att initiera insamlingen och att rapportera till EU. Insamlad information ska både öka möjligheterna att uppdatera den nationella riskbilden samt underlätta jämförelser mellan nationer inom EU.

– MSB arbetar hela tiden med att identifiera var konsekvenserna för översvämningar kan bli betydande för samhället ur ett nationellt perspektiv, säger Maja Coghlan, som arbetar med naturolyckor på MSB.

Jönköping 10 juli 2024. Foto: MSB / Johan Eklund

Nya metoder för att studera Ryssland

ATT STUDERA RYSK MILITÄR förmåga har alltid varit komplext. Efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina 2022 är det ännu mera invecklat. FOI:s forskare har därför justerat sina metoder och sett över sina källor, skriver FOI i en nyhetsartikel på sin hemsida.

I över tjugo år har Rysslands- och Eurasienprojektet (RUF) vid FOI försökt bedöma vad Ryssland kan uppbåda av militär förmåga i ett tioårsperspektiv. Forskarna använder öppna källor. Då censuren och de repressiva åtgärderna ökat kraftigt i Ryssland har forskarna på RUF

behövt se över sin metodologi och hur de hanterar källor.

– Kriget har även gjort att den ryska planeringshorisonten är kortare än tidigare och då får källorna en mera begränsad livslängd. Att kunna följa Rysslands politiska, finansiella, samhälleliga, kulturella och militära utvecklingsriktning är viktigt och då behöver vi göra justeringar, säger Maria Engqvist, analytiker och redaktör för rapporten *Russian Military Capabilities at War: Reflections on Methodology and Sources Post-2022*.

Datamulor kan frakta information åt Forsvarsmakten

LÅNGA AVSTÅND, risker för störningar och stora datamängder gör att traditionella radiosystem inte alltid räcker till för militär ledningskommunikation. Då kan system där drönare transporterar data vara ett alternativ, skriver Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI, på sin hemsida och hänvisar till en nyligen publicerad forskningsrapport.

Ny teknik gör att det går att använda allt fler informationskällor inom militär ledning, och mängden information som kan hämtas in ökar rekordsnabbt. Samtidigt har inte tekniken för att överföra data utvecklats

lika snabbt. Då kan så kallad datamulning bli ett värdefullt verktyg framöver.

– I den enklaste formen handlar det bara om att fysiskt frakta data från en punkt till en annan. Den farkost som utför den fysiska transporten får namnet datamula, säger Pär-Anders Albinsson, forskare på FOI.

En datamula kan vara vilken farkost som helst, men i rapporten fokuserar Pär-Anders Albinsson på drönare.

– De är snabba och har bra täckning, och det sker en stark teknisk utveckling kring drönare.

Matrecept för kris och krig

VÄSTERÅS STAD har lanserat en kokbok fokuserad på matlagning i kris- och krigstider. Boken "Recept i krig och krig – så stärker du din hemberedskap" är resultatet av ett samarbete mellan flera aktörer inom totalförsvaret och elever från Tranellska gymnasiet, som har tagit fram recept utifrån innehållet i en krislåda. Detta skriver Folk och Försvar i en nyhetsartikel på sin hemsida.

Syftet är att öka allmänhetens förmåga att laga mat under kriser eller krig genom att tillhandahålla anpassade recept baserade på varor som kan finnas i en krislåda. Ett sekundärt

mål är att öka kunskapen om totalförsvarets aktörer och deras funktioner säger Andreas Weiborn, avdelningschef på Stadsledningskontoret.

Västerås stad har lång erfarenhet av att samverka med aktörer i totalförsvaret. Flera aktörer såsom Frivilliga beredskapsgruppen, Forsvarsmakten, MSB och Lantbrukarnas riksförbund har medverkat. Deras bidrag har varit viktigt för att ge en bredare förståelse för deras roller. Dessa aktörer presenterar också varsin rätt i kokboken.

Boken kan laddas ner från Västerås stads hemsida.

Kokboken finns både som tryckt bok och i digital form. Foto: Västerås stad

Försvarsmakten i samarbete om järnvägsvagnar

FÖRSVARSMAKTEN HAR ingått ett samarbetsavtal med norska Bane NOR och norska Forsvaret om gemensam upphandling avseende järnvägsvagnar för tungtransport, som exempelvis stridsvagnar och containrar.

Samarbetsavtalet har en övre ram om 120 järnvägsvagnar och upphandlingsprocessen pågår, skriver Försvarsmakten i en nyhetsartikel på sin hemsida. Kommande ramavtal, som avses tecknas i slutet av året, ska kunna nyttjas av samtliga tre

parter. Initialt kommer Bane NOR att, som ett pilotprojekt, anskaffa tio järnvägsvagnar. Övriga järnvägsvagnar kommer anskaffas genom nyttjande av option i ramavtalet.

– I det rådande säkerhetsläget kommer avtalet att ge oss ett betydande tillskott i nödvändiga förmågor för järnvägstransporter, och det kommer därutöver att stärka vår gemensamma försvarsförmåga, säger Brigadgeneral Claes Isoz, Försvarsmaktens Logistikchef.

Järnvägsvagnar för tungtransporter. Foto: Försvarsmakten

Försvarsmakten i samarbete med nationalgardet i New York

DEN 12 JULI undertecknades en avsiktsförklaring om samarbete mellan Sverige och den amerikanska delstaten New York. Samarbetet kommer i huvudsak att ske mellan Försvarsmakten och nationalgardet i New York, inom ramen för USA:s så kallade State Partnership Program (SPP).

– Samarbetet med nationalgardet i New York kommer att stärka Försvarsmaktens förmågeutveckling. Övningar och erfarenhetsutbyte kommer tillsammans med de relationer vi bygger bidra till en ökad interoperabilitet för våra respektive förband och förmågor, säger

generalmajor Johan Pekkari, chef för försvarsstabens strategienhet i en nyhetsartikel på Försvarsmaktens hemsida.

– Nationalgardet i New York har bland annat divisionsförmåga och omfattande erfarenhet av att utbilda, träna och öva i större förbandsvolym, vilket är en viktig förmåga att utveckla för Försvarsmakten. Andra förmågor som vi ser fram emot att samarbeta kring är bland annat inom stridsflygområdet och rörande informationsutbyte i luftdomänen, säger Johan Pekkari.

Stridspiloter testade utrustning i sträng kyla. Foto: Försvarsmakten

Svenska piloter tränade överlevnad i arktisk miljö

PERSONAL FRÅN Luftstridsskolan har deltagit i ett delprojekt rörande Aviation Life Support Equipment (ALSE) för stridspiloter, skriver Försvarsmakten i en nyhetsartikel på sin hemsida.

Projektet drivs av Kanada och de Nato-länder som deltog i övningen var Kanada, Finland, Norge och Sverige. Målet var även att jämföra de olika ländernas utrustning.

– Vi uppfattar övningen som mycket lärorik. Vi fick se hur vår utrustning fungerar i stark kyla, hur vår utbildning står sig jämfört med andra nationer och vilken skillnad det finns i

vår utrustningssystem, säger Fredrik Bäckström, flyg- och dykläkare på Flygmedicin vid Luftstridsskolan.

Förutom personal från Flygmedicin på LSS så deltog två stridspiloter från Norrbottens flygflottilj (F 21) och Skaraborgs Flygflottilj (F 7).

Platsen var Crystal City i Nunavut, Kanada. Platsen är snarast att betrakta som en arktisk öken med sträng kyla, konstant vind och torr luft. Kyleffekten för deltagarna pendlade runt minus 50 grader under övningen.

Försvarsmakten får ny uniform

DEN NYA UNIFORMEN, markstridsuniform 24, införs under hösten 2024. Det sker inledningsvis i liten skala, enligt en nyhetsartikel på Försvarsmaktens hemsida.

– I denna första omgång kommer i huvudsak anställd personal i trupptjänst vid ett begränsat antal förband att tilldelas den nya fältuniformen, säger Kenneth Felldén, arméförvaltare.

MSU24 är en utpräglad fältuniform och är avsedd för Försvarsmaktens stridande förband. Arbetet med det nya

uniformssystemet påbörjades redan 2013 och är ett samarbete mellan de fyra nordiska länderna Norge, Finland, Danmark och Sverige. Efter sammanvägning av ländernas behov, önskemål och krav skapades en gemensam specifikation. Provkollektioner upphandlades och fältmässig utprovning genomfördes i samtliga fyra länder. Allt resulterande i ett gemensamt uniformssystem där ytterst få detaljer avviker mellan länderna. Varje land har dock sitt eget kamuflagemönster.

Nyheter är sammanställda av NICLAS FRANKLIN.

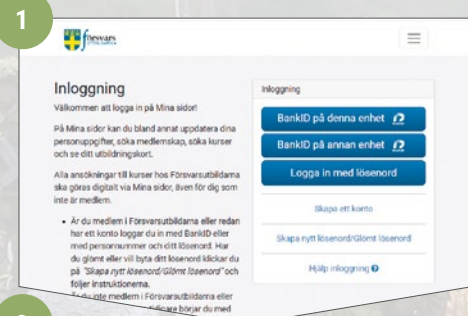
KURSBUD 2025

Våra kurser för 2025 finns nu publicerade på hemsidan och Mina sidor.

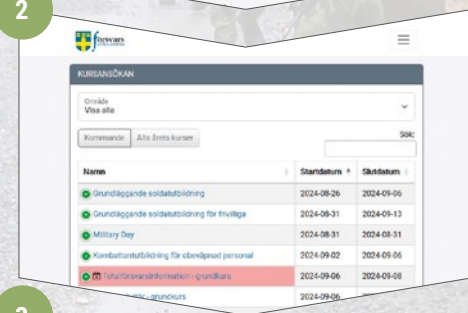
Där kan du läsa om det rika utbud som erbjuds och söka till våra kurser som ger dig kvalificerad utbildning.

SÅ HÄR SÖKER DU TILL EN KURS:

1. Du söker till en kurs genom att logga in på Mina sidor, www.forsvarsutbildarna.se/mina-sidor. Loggar du in för första gången måste du skapa ett konto först.

2. När du har loggat in så är sidan uppdelad i olika flikar. Under fliken Utbildning/Kursansökan hittar du vårt aktuella kursutbud. Klicka på den kurs du är intresserad av för att få mer information, bland annat kursbeskrivning, målgrupp, förkunskaper, plats och datum.

3. När du söker en kurs får du fylla i olika uppgifter beroende på typ av kurs. Gjorda ansökningar kan du följa din status på under fliken Utbildning/Mina ansökningar.

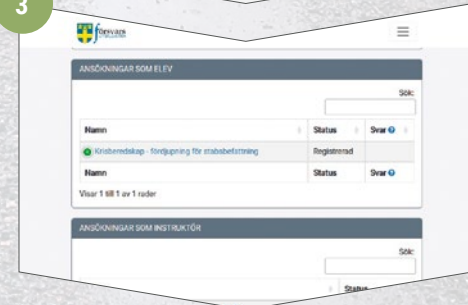

Foto: Ulf Törne